

4207
A. VLAHUȚĂ

273264

POEZII

1880 — 1908

BUCUREȘTI

«MINERVA», — Institut de Arte
Grafice și Editură, — Bulevardul
Academiei 3, — Edgar-Quinet 4.

1909

3168

Biblioteca Centrală Universitară
BUCUREȘTI
Cota 3168 Dublet
Inventar 427735

PC 31/04

EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE
GRAFICE ȘI EDITURĂ „MINERVA”,
BUCUREȘTI. — B-DUL ACADEMIEI 3.
REPRODUCEREA OPRITĂ

B.C.U. Bucuresti

C427735

CUVÂNTUL...

Ca'n basme-i a cuvântului putere;
El lumi' aevea-ți face din păreri,
Și chip etern din umbra care pierе,
Și iarăși azi din ziua cea de ieri.

El poate morții din mormânt să-i cheme
Sub vraja lui atotputernic ești,
Străbați în orice loc, în orice vreme,
Și mii de feluri de vieți trăești.

Te-atinge doar, și tu—o biată clipă
Ce tremură 'ntre două veșnicii —
Privești de sus: a lumilor risipă,
Și toat'a lor deșertăciune-o știi.

Aprinde'n inimi ură, sau iubire, —
De moarte, de viață-i dătător,
Și neamuri poate 'mpinge la peire,
Cum poate-aduce mântuirea lor.

* * *

Voi, căror vi s'a dat solia sfântă
De preoți ai acestei mari puteri,
Voi, în al căror suflet se frământă
Intunecate valuri de dureri

Și gânduri de-un intreg popor gândite —
Nu duceți minunatul vostru dar
Ofrandă mâinilor nelegiuite,
Ci, ca pe sfânta masă din altar

A împărtășirii taină prea curată,
Așa cuvântul să vi-l pregătiți —
Ca mii de inimi la un fel să bată,
Și miilor de veacuri să vorbești.

SFÂNTĂ MUNCĂ

Sfântă muncă e aceea
Ce răsplata 'n ea-și găsește.
De 'nțelegi tu asta — cheea
Fericirii tale-o ții.

Urgisit de toți să fii
Tu de-apururea iubește, —
Iar ca să rămâi în pace,
Nimic lumii să nu-i cei —
Binele te 'nvaț' a-l face
Ca albina mierea ei.

SĂMĂNĂTORUL

Pășește 'n țarină sămănătorul
Și 'n brazda neagră, umedă de rouă,
Aruncă 'ntr'un noroc vieța nouă,
Pe care va legă-o viitorul.

Sunând grăunțele pe bulgări plouă:
Speranța, dragostea lui sfântă, dorul
De-a 'mbelșugă cu munca lui ogorul,
Le samănă cu mâinile-amândouă.

Trudește, făcătorule de bine,
Veni-vor, roiuri, alții după tine,
Și vor culege rodul — bogăție.

Tu fii soldatul jertfei mari, depline :
Ca dintr'un bob să odrăslească miea,
Cu sângele tău cald stropește gliea!

V I F O R

I.

Dumitru-și mai număr' odată
Cei «doi-spre'ce lei ș'o bucată», —
Gândește — se scarpină 'n cap:
«Că multe mai sânt și la casă!
Nu-i una, să dau și să scap.
Nevastă și nouă copii,
E gloată și gurii nu-i pasă,
Ea cere mereu; fă ce știi,
Aleargă, din piatră să scoți,
Să dai de mâncare la toți!»

La sanie juncii injugă,
Și-și face din traistă glugă.
Se 'nchină. «Rămâi sănătos!»
— Faci rău că te 'ntorci pe-așa vreme:
A nins astă noapte vârtos;
Și nu vezi ce vânt s'a stârnit?...
— Mi's juncii voinici, nu te teme, —
Pe viforul cel mai cumplit
Încarc, și-ți pornesc unde vrei,
Și n'am nici o grijă cu ei.

II.

Pe alte țărâmurii te-ai crede:
Nici cer, nici pământ nu se vede.
Vârtejuri, urlând, se răpăd
Și munți de zăpadă rădică.
E ceasul peirei... prăpăd.
Și omul îndeamnă mereu,
Plăvanii troianul despică,
Și 'ntind, să se rupă, din greu, —
Că și ei au suflet, și lor
De tihna de-acasă li-i dor.

În bocetul vântului, cine
Te chiamă?... Nu's glasuri străine...

«Dumitre!... Tătucă!... Nu vii?...»
El caută 'n zări ca prin sită,
Să-și vadă... nevastă, copii.
Văzduhul îi pare de foc...
În valuri, zăpada stărnită
Ca marea-l îngroapă pe loc.
De-asupra-i troenele cresc,
Și glasuri de vânt îl bocesc.

IULIA HASDEU

Pe catafalc întinsă, de flori impresurată,
Stă albă și frumoasă. La cap îi ard făclii,
În jurul ei s'adună mulțimea 'nfiorată
Ce doar din semne numai durerea și-o arată,
Căci gurile sânt mute și mințile's pustii.

Ea doarme, și pe chipu-i de sfântă luminează.
Misteriosul zâmbet al liniștei de veci.
Pe lustrul frunții joacă a geniului rază,
Și'n maestatea morții ea pare că visează,
La piept fiindu-și crucea sub degetele-i reci.

Aşa o iau pe braţe în haina-i de mireasă,
Şi'n cântece de preoţi o culcă în sicriu.
Cu tălpile 'nainte încet o scot din casă.
Plângând ai săi o chiamă. În urma ei se lasă
Pe toate 'ngheţul morţii, — muţenie, pustiu.

Cu ochii plini de lacrimi, duiosul ei părinte
Pe migălite rânduri stă nopţi întregi plecat :
Sânt gândurile moartei, sânt urmele ei sfinte...
Ş'acum el înţelege :

Să poarte-atâta minte
Un cap aşa de tânăr, a fost de neiertat.

TU EȘTI POET...

Eu vreau cântări de veselie.
Că tu ești trist — ce-mi pasă mie ?
Nici vreau să știu de ce te doare,
De grijile ce te frământă,
De inima ta care moare...
 Tu ești poet — deci cântă !

De te urăsc, de te sfâșie
Vrăjmașii tăi — ce-mi pasă mie !
Zâmbind, tu rănile-ți ascunde,
Și 'n stele sufletu-ți avântă,
Cui te lovește, nu-i răspunde...
 Tu ești poet — deci cântă.

De-ți plâng ai tăi, în sărăcie
Și-i vezi murind — ce-mi pasă mie?
Tu du-mă 'n alte lumi, senine,
Căci singura-ți chemare sfântă
E să mă 'nveselești pe mine;
Tu ești poet — deci cântă.

Iar dac'un vânt de nebunie
Peste vicața ta pustie
S'abate pentru totdeauna, —
In noaptea care te 'nspăimântă
Privește stelele și luna.
Surâzător, — și cântă.

TRECI ZI, TRECI NOAPTE...

Aceleași visuri — ne lasă și vin iarăși —
Ș'aceleași patimi ni's veșnicii tovarăși ;
Aceași robi stăm întunecatei soarte...
«Treci zi, treci noapte — apropie-te moarte!»

Vieța toată e doar o nerăbdare :
Alergi spre steaua ce tremură pe zare,
Ș'o crezi aproape, când ea-i tot mai departe...
«Treci zi, treci noapte — apropie-te moarte!»

Spre alte țărături — miraj ce'n veci ne minte —
Spre alte raiuri ce'n veci ni's înainte,
Zorim tot alte talazuri să ne poarte...
«Treci zi, treci noapte — apropie-te moarte».

ÎN MÂNĂSTIRE

I.

Încet răsunetul de clopot
Se risipește tremurînd,
Și numai apele în ropot
S'aud din munte scoborînd;

Iar umbrele de brazi, lungite,
Spre vechia mănăstire curg —
Păduri și văi, pe nesimțite,
Se 'neacă 'n vînatul amurg.

Sub muta stelelor domnie
Cu zgomot porțile se 'nchid...
Ce trece-așa ca o stafie
Incețișor pe lângă zid ?...

De după dealuri depărtate,
De-asupra codrilor pustii,
Se 'nalță luna și străbate
In adormitele 'chilii.

Puterea nopții se așază
Ca un zăbranic pe pământ —
Un singur suflet stă de pază
In tot acest repaos sfânt...

Măicuță, nopțile de vară,
Sânt înfiorător de dulci...
Incremeniși privind afară, —
Pe cine-aștepți de nu te culci ?...

Tu ești fecioara înțeleaptă,
Ce candela 'și-a pregătit,
Și strajă neclintit'așteaptă
Sosirea mirelui iubit...

Dar ochii, ca nealțădată,
Iți ard, bolnav strălucitori,
De patimi surde ce te 'mbată,
De 'nchipuiri ce-ți dau fiori.

Dorinți necunoscute încă,
Și ne 'nțelese te cuprind,
Când în mușenia adâncă
Zărești o umbră 'ncet viind.

II.

Zadarnic ți-ar mai bate 'n minte
Evlavioasele poveți,
Căci mai presus de cele sfinte
Stă legea veșnicei vieți. —

El vine. — Gândurile tale
Și stelele mai mari s'aprinde —
E mirele 'n a cărui cale
Aștepți de-atâta timp privind.

Fantastic luna ți-l arată,
Cum l-ai visat de-atâtea ori,
Un sfânt, cu fața 'ndurerată,
Cu ochii mari și rugători.

Și 'ncet s'apropie de tine...
Immărmurești, și nu te 'ncrezi,
Te uiți pierdută, îl vezi bine,
Și ți se pare că visezi.

În jurul lui lumina crește,
E-așa de tânăr și de blând!
Un abur cald te moleșește,
Și-i cazi în brațe tremurând.

De sbucium și de voluptate,
Târziu, ca un copil trudit,
Așa, cu mânilor 'nceleștate
De gâtul lui, ai adormit.

.....
.....

Răsună toaca de utrină,
Chiliile s'au redeschis,
Tu, speriată de lumină,
Te scoli, uimită ca de-un vis.

Privești în juru-ți, și te 'ntuneci
Sub negrul gândurilor stol.
Ca de pe-un mal înalt aluneci
Și parcă te scufunzi în gol.

Căci simți că 'n aste ziduri sfinte,
Ce ca pe-o floare te-au păstrat,
Vieța ta de-aci 'nainte
E o minciună, ș'un păcat —

Și când gândești la ce rușine,
Și'n ce noroiu te-ai scoborit, —
Ți-ai rupe rasa de pe tine,
Ți-ai smulge crucea dela gât...

Dar patima iubirii crește,
Te ia, ca valul unei mări,
Și focul inimii topește
Tăria crudelor muștrări.

Te 'ndupleci singur'a 'nțelege,
Că durerosul tău amor
Nu-i un păcat — ci e o lege
Poruncitoare tuturor, —

Și dacă 'n a vieții cale,
Un suflet tânăr s'a oprit
Sub raza frumuseții tale,
Tremurător și fericit,

La ce pustii să-ți treacă anii
Și inima să-ți îngrădești
În pacea sfintelor citanii
Ș'a pravilei bisericesti !..

CE TE UIȚI CU OCHII GALEȘI?..

Ce te uiți cu ochii galeși la copacii triști și goi,
Și oftezi, dând pas gândirii să mai lunece 'napoi?..
Lasă frunzele pustiei și bățăilor de vânt
Tinerețe, farmec, visuri... toate 's țânduri de vas frânt,
Ce de mult periră 'n valma răsvrătitelor talazuri.
Strânge-ți gândurile-acasă, nu le mai lăsa 'n poghiazuri,
Palide 'n puterea nopții să mai tremure pe drum...
Nici te mai uită în urmă-ți la grămezile de scrum.
Nu vezi tu, că îndărătu-ți e'ntuneric și pustiu!..
Și n'auzi cât de sinistru sun'ă groapă ș'a sicriu
Glasul tinereții duse ș'al iluziilor șterse...
Înțelege, că-i zadarnic pe-un mort lacrimi să se verse!..

Negreșit, avut-ai zile de noroc și de iubire...
Cine n'are 'n lumea asta partea lui de fericire!
Ai trăit și tu în basme... Te credeai și tu o zână,
Ș'așteptai, ca să te fure, vre un Făt-frumos să vină.
De-ți rotiai pe lanul vieții ochii mari și visători,
Nu 'ntâlneau de cât podoabe, fluturi, pajiște și flori!
Și când pentru 'ntâia dată, mândru-ți răsări în cale,
El — atât de mult doritul chip al visurilor tale,
Îți părù că de când lumea îți erà știut și drag...

O, de câte ori, în urmă, de cu vreme stând în prag,
Și uitându-te în cale-i, cu ochi lacomi și fierbinți,
L-așteptai, sfârșit să pue dulcii tale suferinți,
Și muriai pân' să se stingă razele în asfințit,
Mai curând să vie sara, când, sfios, al tău iubit
Se rupea din întuneric...

Ah, cât de încet mai vine,
Îți ziceai zărindu-i umbra. — Pân' s'ajungă lângă tine,
Îți părea o veșnicie de-așteptare și de dor.
Tu- sorbiai din ochi, privindu-l. El, s'apropià ușor...

Tresăriai, înfiorată ca de un-farmec din povești, —
Și ne mai știind ce cugeți și'n ce lume mai trăești,
Te lăsai, în brațe-i, moale de-a plăcerii caldă lene.

Ca un flutur prins în pară tremurau a tale gene
De atingerea și focul pururea 'nsetatei guri.
Când steteai a ta iubire pân' la moarte să i-o juri,
Găsiai prea ne'ncăpătoare, prea îngust'a ta viață. —
Dar cum cade frigul vremii peste inimi și le 'nghiață,
Risipind atâtea visuri și atâtea jurăminte,
Și cum râzi singur de tine, când îți mai aduci aminte
Ce clădiri durai vieții din nimicuri și păreri,
Și ce mult credeai în vraja nebuniilor de ieri !

Nu mai răscoli cenușa amușitelor povești !
Nu vezi că'n deșert te zbuciumi, și mai rău te amărăști?..
După anii duși în neguri nu te mai uită cu jale,
Dă-i pe veci uitării. Morții nu se mai întorc din cale.
Când sub perii albi, zbârcită, fruntea 'ncepe să se plece
Ca sub cea mai grea povară, inima 'i-o vatră rece.
Lumea basmelor ce încă îți mai picură 'n auz
A sfârmat-o pasul vremii, ca pe-o boabă de hurmuz.

Lasă altora de-acuma visul tău de-odinioară,
Alții să-și mai poarte dorul, când pe ceruri se strecoară
Luna, cu nespusu-i farmec și cu veșnica-i văpae...
Peste noaptea ta bocește cântecul de cucuva.
Când din luptele vieții, ca un vechiu oștean, trudită,

Ai rămas cu fruntea ninsă și cu fața ciocârtită,
Și când stai să-ți numeri anii, și vezi cât îi de aproape,
Cu-al ei întuneric umed, fundul liniștitei groape,
Ce mai cați cu ochii galeși la copacii triști și goi,
Și oftezi, dând pas gândirii să mai lungească 'napoi?
Lasă frunzele pustiei și bățăilor de vânt:
Nimărui de veci nu-i dată fericirea pe pământ.
Dumnezeu trece făclia dragostii din mână 'n mână.
Noaptea cade grea și rece peste inima bătrână!

PE ALBUMUL D-nei...

.....
.....
S'o să se facă noapte în jurul meu și'n mine,
Ș'o să se spargă vasul dogit, ce-abia mă ține,
Și țărna mea, tu Doamne, în țărn' ai s'o arunci;
Dar *eu*, ce nu sânt țărână, unde-o să fiu atunci?..

Mută-mă-vei într'altul? Luă-mă-vei la cer?
Ori în văzduh lăsă-vei să rătăcesc stingher?
La voia ta sânt, însă, Puternice Părinte,
Să nu treci cu vederea smerita-mi rugămintе:

Indură-te și lasă, pe pagina aceasta,
Gândirea-mi să palpite, când hârb îmi va fi țeasta.
Ințepenește-mi dreapta și 'nchide-mi-o 'n sicriu,
Dar nu 'nghețà Stăpâne și versul ce-ai scriu

Și 'ngădue ca gura-mi, de țărnă astupată,
Să cuvânteze încă, și inima-mi să bată,
Când nu voi mai avea-o!

Ce drag mi-ar fi să știu,
Că moartea mă desbracă, însă mă lasă viu!

DIN TRECUT

Acum, când nu ne mai iubim,
Vino cu mine 'n țintirim,
Acolo, unde, îngropate,
Zac, coperite de uitare,
Atâtea visuri înghețate,
De vreme și de nepăsare.
Căința 'nlătură-ți, și vină:
Nici eu, nici tu nu ești de vină.

Ce de mai cruci stau pe cărare!...
Aicea-i prima sărutare:
Luna, privind cu drag a noastră
Primăvărată iubire,

Scipia în lumea ei albastră;
Ear noi plângeam, de fericire,
Și lacrimile, de pe față,
Ni le sorbiam, cuprinși în brațe.

Dincoace-un dor: sigur îl știi:
E dorul celor doi copii
De-a merge-alături pe cărarea
Vieții lor, de visuri plină,
C'un singur gând, ca'ngemănarea
A două raze de lumină.
Copiii sânt — noi amândoi...
Ce-au dorit ei!... Ce sântem noi!

Dar colea 'n mai adânc mormânt
E primul nostru jurământ.
Tu-mi stai pe brațe visătoare,
Eu ochii dulci ți-i sărutam,
Și șoapta necuvântătoare
A inimii ne-o ascultam...
O, sfântă, *veșnică* iubire,
Cine-ți mai știe azi de știre!

Alături, în adâncă pace,
Somnul fără trezire-și zace
Suspinul nostru cel dintâi,
Și cel din urm'adio —
Cu lacrima din ochii tăi,
Ce 'n veci mi-oiu aminti-o,
Cu-atâtea visuri, stinse toate
Sub durerosul «nu se poate!»

Iar azi, simțindu-ne-amândoi
Cu inimile reci în noi,
C'o prefăcută nepăsare —
Unul la altul ne uităm;
Căci tot mai e ca o muștrare,
Ce-ascunsă 'n cuget o purtăm,
Când fără voce, ne gândim
La cel trecut din țintirim.

UNUI DUȘMAN

Nici tu nu știi pricina acestei oarbe furii.
Ce foc ascuns te arde? Ce vis urit te-apasă?
De-abia mă vezi—și tremuri de voluptatea urii...
Eu cuget că în tine urăște-o'ntreagă rasă.

'Om fi din două neamuri ce-au stat în vrăjmășie.
Războaie seculare de mult le-au risipit;
Și azi în noi se'ncearcă din nou să se sfâșie:
Se căutau de veacuri — ș'acum s'au regăsit.

In ochii tăi e ura a mii de generații,
Și'n brațul tău sânt alții ce vor să mă lovească.
Putem noi ști ce straniu amestec de vibrații
Dă unui *gând* tăria și-l face să domnească?

De-al nostru propriu suflet ades sântem străini;
Lucrează'n noi străbunii...

Incep să înțeleg:

Ai mei au fost se vede atâta de haini,
Că fondul lor de ură l-au cheltuit întreg.

Azi nu's în stare-a spune o vorbă rea de tine.
Tu mă lovești, eu însă, din suflet, îți doresc
Ca răul ce-mi vei face să ți se 'ntoarcă 'n bine.
Urăște-mă 'nainte cât poți. Eu te iubesc.

A MELE VISURI...

A mele visuri risipite,
Ce-mi umplu inima de jale,
Le văd în frunzele pălite
Și'n pustiirea de pe vale!

De-apururi sta-voș troenite
Sub vremea ce s'așterne 'n pale,
A mele visuri risipite,
Ce-mi umplu inima de jale!

Copac, când zile fericite
Îți vor întoarce iar din cale
Podoaba ramurilor tale,
In noapte-or sta mai adâncite
A mele visuri risipite!

HOMO HOMINI LUPUS

Zădarnic! — Lupta se 'ntețește,
Și nu-i alegere de armă.
Sub pumnul grosolan al forței
Dreptatea celui slab se sfarmă.

Durerile vin tot mai multe,
Mai mari și mai adânc simțite.
De unde sapi lumina, curge
Un întuneric ce te'nghite.

Un pas, un gând, o scăpărare, —
Și îndoiala te 'nfioară.
Pe umeri tot mai slabi apasă
Aceeș veșnică povoață.

Sub planul sfânt de înfrățire,
Sporește ura bestială:
Tot omul e-un vrăjmaș la pândă,
Toată cruzimea e o fală, —

S 'asvârl a patimilor valuri
Din șubredele stăvilare,
Și peste pulbera de pravili
Domnește oarba 'nverșunare.

Zadarnic gânduri răsvrătite
Isbesc eterna piramidă,
Spre vârful căreia cu toții
Se bat o cale să-și deschidă...

Mai sus, mai sus... scrâșnind se'ndeasă,
Sub mulți prăpastia se cascade,
Nu tuturor li-i dat să sboare,
Dar câți nu știu să se târască!

Și'n valma ne'mpăcatei lupte,
Nerușinarea-și desfășoară
Stindardul larg de biruință...
Talentul, cinstea e-o povoaară!

Asupra omului de mâne,
S'apleacă palida știință,
Și-l vede mai nervos, mai sceptic,
Mai înrăit de suferință...

Zadarnic!—Lupta se'ntețește,
Și nu-i alegere de armă,
Sub pumnul grosolan al forței
Dreptatea celui slab se sfarmă.

INTREABĂ-TE

Cum tremuri! Iți scapără ochii de ură
Ești fiară, în fratele tău când lovești, —
Și nu simți că demonul patimei oarbe
Tot ție odihna vieții ți-o fură.
Tot ție puterea și mintea ți-o soarbe,
Și nu simți că propriu-ți suflet rănești.

Nici masa, nici somnul, nimic nu-ți ticnește!
Tu cauți cu sete cuvântul hain;
Veninul din suflet te arde pe limbă,
A furiei ghiară te strânge ca 'n clește,
În bestie pofta cruzimei te schimbă,
Și nu bagi de seamă că ura-i un chin...

Vrăjmașul tău plânge—și-i om ca și tine —
Smerit ingenunche, te roagă să-l ierți, —
Tu-l vezi în durere, și uiți că ți-e frate,
Cu cât mai zdrobit e — îți pare mai bine :
Din cruda-i cădere tu sorbi voluptate,
Cu cât te imploră—mai aprig îl cerți !

Aruncă-te-asupră-i și-l calcă 'n picioare,
Cu sete înfige-i cuțitul în piept
Și 'nvârte-l în rană, privește-i cu fală
In ochi, și-l întreabă râzând, dacă-l doare,
Și spune-i—de-l doare—că poate se'nșală,
Că n'ai vrea cu dânsul, să fii crud—ci drept...

Silește-l să vadă cu cât ești mai tare !
Și când va cunoaște că *tu* l-ai zdrobit,
Că el e învinsul și tu 'nvingătorul,
Privește-l cum moare cerșindu-ți iertare, —
Și, crud, pe grumazu-i fiindu-ți piciorul,
Întreabă-te-atuncea de ești fericit!..

HRISTOS A ÎNVIAT

S'au tremurat stăpânii lumii
La glasul blândului profet,
Ș'un dușman au văzut în fiul
Dulgherului din Nazaret!..

El n'a venit să răsvrătească,
Nu vrea peirea nimăru;
Descult, pe jos, colindă lumea,
Și mulți hulesc în urma lui,

Și mulți cu pietre îl alungă,
Și râd de el ca de-un smintit :
Isus zâmbește tuturoră, —
Atotputernic — și smerit !

El orbilor le dă lumină,
Și mușilor le dă cuvânt,
Pe cei infirmi îi întărește,
Pe morți îi scoală din mormânt,

Și tuturor deopotrivă,
Imparte darul lui ceresc, —
Și celor cari cred într'insul,
Și celor ce-l batjocoresc.

Urască-l cei fără de lege...
Ce-i pasă lui de ura lor ?
El a venit s'aducă pacea
Și înfrățirea tuturor !

Din toată lumea asupriții
În jurul lui s'au grămădit
Și vijeliile de patimi
La glasul lui au amuțit :

«Fiți blânzi cu cei ce vă insultă,
Iertați pe cei ce vă lovesc,
Iubiți pe cei ce 'n contra voastră
Cu vrăjmășie se pornesc»...

II.

Cât bine, câtă fericire,
Și câtă dragoste-ai adus !
Și oamenii drept răsplătire,
Pe cruce 'ntre tâlhari te-au pus.

Au râs și te-au scuipat în față.
Din spini cunună ți-au făcut,
Și, în deșarta lor trufie,
Stăpâni asupra-ți s'au crezut...

— Aduce-ți piatra cea mai mare
Mormântul să-i acoperiți,
Chemați sutașii cei mai ageri,
Și străji de noapte rânduiți...

III.

S'au veselit necredincioșii
C'au pus luminii stăvilar,
Dar ea s'a întărit în focul
Durerilor de pe Calvar,

Și valurile-i neoprite
Peste pământ se împânzesc,
Ducând dreptate, și iubire,
Și pace 'n neamul omenesc.

Voi toți, ce-ați plâns în întuneric,
Și nimeni nu v'a mângâiat,
Din lunga voastră 'ngenunchere
Sculați... Hristos a înviat!

1 9 0 7

Minciuna stă cu Regele la masă...
Doar asta-i cam de mulțisor poveste:
De când sânt regi, de când minciună este,
Duc laolaltă cea mai bună casă.

O, sânt atâtea de făcut, vezi bine,
De-atâtea griji e 'mpresurat un rege!
Atâtea's de aflat! — Și, se 'nțelege,
Scutarul lui nu poate fi ori-cine.

— «Ce țară fericită, Maestate!...»
Se lăfăește gureșa Minciună.
«Că numai Dumnezeu te-a pus — cunună
De 'nțelepciune și de bunătate —

Păstor acestui neam, ce stă să piară,
Ce nici nu s'ar mai ști c'a fost, sărmanul.
De nu-și află sub schiptrul tău limanul,
De nu-ți stă 'n mână bulgăre de ceară:

Că tu sălbatici ai găsit aice,
Sălbatici, și mișei, și proști de-arândul,
Ș'o sărăcie — cum nu-ți dai cu gândul...
Dar faci un semn — și'ncep să se ridice

Oștiri, cetăți, palate — lume nouă.
Isvoarele vieții se desfundă;
De pretutindeni bogății inundă, —
Și tu le 'mparți cu mâinile-amândouă.

Azi la cupriinsul tău râvnește-o lume.
E-o veselie ș'un belșug în țară,
Că vin și guri flămânde de pe-afară.
Tot crugul sună de slăvitu-ți nume.

la uită-te, pământul ce 'mbrăcat e...
Cresc flori pe unde calci, și râde firea.
Tu 'mparți norocul numai cu privirea.
Incai țărani zburdă pe la sate!...

Și-i place Regelui. E lucru mare,
Cum farmecă pe regi Minciuna. Drept e
Că ea, de mult, pe-a tronurilor trepte
A fost cea mai aleasă desfătare.

.....

— Măria-ta, e un străin afară,
Cam trențáros, — dar pare-un om de seamă,
Și... *Adevărul* parc'a zis că-l chiamă...
De unde-o fi... că nu-i de-aici din țară.

Minciuna palidă-și topește glasul :
«O nu-l primiți ! Il știu, e vestitorul
De rău, ce face pe-a tot-știutorul
Și vede prăbușirea la tot pasul.

E cel ce împotriva ta conspiră.
Invidia în inima lui geme
Și gura lui e plină de blesteme.
Tu nu poți auzi ce vorbe 'nșiră...»

— «Și totuși, zice Regele, să vie !»
Dovadă că chiar la palat Minciuna
Nu e biruitoare 'ntotdeauna.
Fac și monarhii câte-o nebunie...

Privind în ochii Regelui, străinul,
Cu brațele pe piept încrucișate.
Răspică vorba : «Țara, Maestate,
E'n durăt greu. Tu nu-i auzi suspinul.

Căci muzici cântă 'n juru-ți. Și slugarnici
Adormitori, ca 'n zid, te 'mpresurară.
De nu mai poți vedeà pe cei de-afară,
Pe bunii tăi supuși, — cei mulți și harnici.

Că n'ai cercat spre ei să-ți spinteci cale,
Să știi și'n țara ta ce suflet bate.
N'ai vrut de cât spinări încovoiate
Și guri deschise laudelor tale.

Că de-a fost om să-ți stee *drept* în față,
Ca pe-un vrăjmaș, l-ai depărtat de tine.
Bătrânii pier. Dar oaste nouă vine,
Și dureroase lucruri mai învață!

Părăzi, decor de teatru, luminații,
Tot ce pe vulg și pe copii înșală,
Aceasta-i toată slava ta regală.
Pe tristul gol din juru-ți — decorații!

Tu 'n țara asta nu vezi decât raiul
Ce-ai tăi ți-l ticluiesc într'o clipită:
Ruină-i sub hârtia poleită,
Sub crângi de brad trosnește putregaiul —

Dar tu ești fericit. Lingușitorii
Înaltă imnuri proslăvirii tale
Și fac să n'auzi cântecul de jale
Cu care-și adorm foamea prășitorii.

.

Nu ți-ai iubit poporul, Maestate!
Sau nu l-ai înțeles — și e tot una.
De sus și până jos s'a 'ntins Minciuna, —
Ea leagă și dezleagă 'n țară toate.

Iar ca să-ți dea o spumă de mărire.
Ca pe-un copil te poartă și-ți arată
Sclipiri și flori...

Află-vei tu vr'o dată
Cumplita vremilor destăinuire?...

Și ce speranțe se puneau în tine,
Ce vesel ți-a eșit poporu 'n cale
Cu pâine și cu sare!... Osanale!
Mântuitorul lui — credea că-i vine.

Ce vesel ți-a eșit poporu 'n cale! —

.....
Și ce credință trist'o să-i rămână;
Că n'ai putut spre el întinde-o mână,
Din greaua platoș'a trufiii tale!»

.....
C'acestea *nu* l-au deșteptat pe Rege,
Că Adevărul a fost dat afară
Și slugile l-au îmbrâncit pe scară —
Firește, dela sine se 'nțelege.

* * *

Trec anii. Și ce dulce-i amăgirea!
«Tu zeu ești printre regi! Mărire ție!...»
În jâlțu-i moale, tolănită, scrie
Cu pana ei de aur Lingușirea.

De-abia se isprăvește-o sărbătoare
Și 'ncepe alta. Muzicile cântă..
Imbracă-te 'n podoabe, Țară sfântă,
Să nu mai știe nimeni ce te doare!

.

Dar ce e, Doamne, vuetul acesta?
Ce-i hreamătul acesta care crește?
Se zgudue pământul și mugește,
Ca marea, când o biciue tempesta.

Se 'nalță flăcări, brațe desperate,
Spre ceru 'ntunecat, pustiu și rece.
Năprasnic vântul nebuniii trece
Și spulberă noianul de păcate.

În vaete se prăbușește-o lume
Clădită pe minciuni. Dar ce mânie!
Cum șueră cumplita vijelie! —
Sar frații între ei să se zugrume,

Uscata brazdă cere iarăși sânge.
Femei cu părul despletit, nebune.
Și-asmut copiii la omor. Genune,
Puhoiu de ură ce zăgazu-și frânge!

Deschide ochii mari bătrânul Rege
Și, tremurând, din jilțu-i se ridică.
Au cine liniștea lui scumpă-i strică? —

Ș'al vremii rost el tot nu-l înțelege. —

CUGETĂRI

Vâslaş, ce-aleargă, împins în zare
De oarba sete a fericirii,
Pe câmp de ape fără cărare,
Omul e pururi prad'amăgirii;

Căci scris e dorul să și-l agațe
Numai de umbre și de năluce,
Ce'n a lui veșnic întinse brațe
Zadărnicearcă să le apuce.

Și când vieța abia 'i-o rază,
Atât de slabă și trecătoare,
Când știe bine că 'naintează
În spre-a peirei de veci vâltoare,—

De ce vâslește și se răpede,
Cu-atâta pripă și nerăbdare,
Dup'o nălucă de foc, ce-o vede
Fugind în noapte-i, din zare 'n zare?

.

Asta-i ascunsa firii dorință,
Ce 'n spre repaus veșnic o 'mpinge:
Ori-ce lumină 'i-o suferință;
Scăpare-i noaptea 'n care se stinge.

Tremurătoare, vieța bate,
C'o frică oarbă și ne'nțeleasă,
La poarta păcii neturburate,
Din care omul n'a vrut să iasă;

Căci chinul vieții, cine l-ar cere
Ce stea de sine-și s'ar mai aprinde,
Când ar ști bine că-i o durere
Din întuneric a se desprinde!..

— Unde mă duceți, visuri deșarte?
De ce, luceafăr, te-afunzi în zare,
Mă lași în urmă-ți tot mai departe,
Pe câmp de ape — fără cărare?

Unde's acele limanuri sfinte,
Chinul amarnic să mi-l omoare?..
Mai înainte! — Mai înainte!
li șoptesc glasuri amăgitoare;

Și omul trece pe 'ntinsa mare
Cu valuri răpezi și ape-adânci,
Călător, veșnic în nerăbdare,
Impins de vânturi, lovit de stânci.

Târziu, când simte că e aproape
Clipa în care valul, sub dânsul,
Să se desfacă și să-l îngroape, —
Se uită'n urmă, și-l umple plânsul;

Căci tot trecutu-i pare-o comoară
De fericire, rămasă'n drum.
Pân' și durerea-i de-odinioară,
Plină de farmec o vede-acum.

Și nu se 'ndură să se despartă
De-atâtea visuri, — veștede foi,
Ci 'n năzuința-i oarbă, deșartă,
Dă să-și întoarcă barca 'napoi...

(Copil ce umblă s'adune stele
De pe oglinda blând-lor ape)
Dar cad trudite brațele-i grele,
Cârmă și vâsle lăsând să-i scape

Gându-i adoarme în nemișcare,
Ochii s'acopăr, strânși, sub pleoape, —
A neființii eternă mare
Valu-și desface ca să-l îngroape;

Căci, rupți din valu-i, s'asvârl în soare
Nenumărații stropi de vieată,
Și 'n al ei haos recad, când moare
Clipa, de care, lacomi, s'agață.

DIN PRAG...

☺, dar e mișelnic lucru singur zilele să-ți curmi !
Ce cumplit îmi vânturi mintea, și cu ce 'ndărjire-mi scurmi
Fundul gândurilor mele, moarte, când îți stau 'n față.
Simt că 'nebunesc... Mă turburi. Fugi cu neagra ta povață !
Înțeleg, împărăția ta, cu veșnica-i odihnă,
Este singura-mi scăpare. — O să 'fiu acolo 'n tihnă :
Nici urit, nici dor ; nici cobeia neprielniceilor gânduri
N'or mai răscoli cenușa rece, țintuită 'n scânduri.
In sicriu dormi somn de peatră.—Nici un zgomot, nici o grijă ;
Vermii nu te mai întreabă de-ai fost aur, de-ai fost schijă
Cap de geniu, ori de vită — tot o hârcă scofâlcită,
Goală, — batjocoritoare gură, pururea rânjită.
Ș'o să dorm, în întuneric, și în liniște eternă.
N'o să-mi pese — căpătăiul de-mi va fi petriou, ori pernă.

De-mi va putrezi sicriul, și găteala de pe mine,
Pentru galbenele-mi oase nu va fi nici rău, nici bine.
Neastâmpărații șoareci dacă 'n capul meu și-or face
Cuib, nesupărați de nimeni, vor petrece acolo 'n pace.
Poate-o lacrimă, pe peatra ce-mi va coperi mormântul,
Va cădea din ochii mamei — poate scutură-va vântul
Mâțișorii vr'unei sălcii peste groapa mea — tot una.
Plâns de mamă, plâns de creangă. . . , tot nimic eu nu voi ști,
Fie că'n senin, ori nouri, va sta soarele, ori luna,
Fie că va da zăpadă, ori că iarba va 'nverzi.
Inșă, uite, — mă 'nspăimântă întunericul de veci,
Ne 'nteruperea acêstei liniști împetrite, reci,
Să nu mai revin în viață niciodată?... *Niciodată?*...
O, 'i grozavă vorba asta!... Limbă ne mai desghetată,
Humă, ne mai încălzită de simțiri și de idei!
Nu de moarte mă cutremur, — ci de veșnicia ei. —
Viforoasă mi-e vicața, și deșartă, și amară.
Ce trudit mă simt sub cruda suferinților povoară!
Mi-i greu capul, ca de-o noapte, lungă, dusă 'ntr'o orgie.
Parc'aș fi de-un veac pe lume... O paragină pustie...
Spulberatu-mi-s'a pân' și scrumul visurilor mele.
Ș'acum gândurile toate, ca de plumb, mi le simt grele.
Mi-a rămas inima rece ș' 'mpetrită de durere,
Și mi-i silă de-un prietin, de-un cuvânt de mângâere,
De-o privire, ce-mi zâmbește veselă, — de mine însumi.
Aș voi să nu-mi întrebe nimeni cugetul și plânsu-mi.
Ca un vânt — printre ruine — simt că-mi vâjje 'ntre tâmple...
E 'ntuneric și cenușă... — Tot aștept să mi se 'ntâmple
Vr'o nenorocire crudă, ca să mă mai miște-o leacă,
Să mai fulgere în noapte-mi, ca urâtul să-mi mai treacă.

Ca să mor!... Să mă întunec pe vecie?... Prea e crud.
Să nu mai gândesc nimica, nici să văd, nici să aud?
Să nu mai privesc văpaea soarelui de primăvară,
Ori să-mi răcoresc vieța la un amurgit de sară,
Și s'ascult, pe gânduri, doina — trișca de la târlă,
Sau duiosul plâns al apei șopotind noaptea pe gărlă?

.....
A, e negrăit de lesne să-ți repezi un glonț în creer!...
Dar pe cer scânteie luna, dar în iarbă cânt'un greer,
E-o mișcare, e un farmec, care 'n veci nu se mai curmă...
Și când te întorci și cugeți, lung privind ce lași în urmă,
Simți că nu-i chip să te sature, *c'a trăi 'i-o fericire.*
Primești orice suferință—dar eterna nesimțire,
Nu.—Durerea are un capăt—Moartea-ți zice: *Niciodată.*
Altă viață?.. Altă lume?.. i-o poveste minunată;
Inșă, ca să-i dea crezare, în veci mintea-mi n'o să poată.
Eu o lacrimă de-aicea nu mi-aș da-o, pentru toată
Nesfârșita fericire, din vieța de apoi.

Câteva lopeți de țărână... Rămâi țărână și gunoiu!

Bine e să știi, la moarte, că o dungă lași—un nume,
C'ai săpăt la zidul nopții—c'ai muncit să-ți scoți în lume
Din al creerului sbucium, ca pe-un diamant, *ideea.*

Urma fi-va-ți cunoscută pe-unde ți-ai purtat scânteeea...
Ș'o scântee 'n alergare—e o rază... Mângâere!..
Dulce-i să ți-o știi la fundul vieții pline de durere.
Ah, fugiți gânduri nebune, soli ai negrului mormânt!
Nu mă 'ndur.—Pe cer sunt stele,—flori și pasări pe pământ.
Ș'apoi... e mișelnic lucru, singur zilele să-ți curmi..
Ți-i zadarnică ispita, moarte,—o, de geaba-mi scurmi
Și-mi mai vânturi mintea,—'n lături, fugi cu neagra ta povață!
Inaintea morții mele,—moartea dragostei de viață.

PRIMA LECȚIE

Taci că doarme păpușa !

MIMI.

In colțisorul ei stăpână
Pe-un vraf de jucării stricate,
Din cărți de joc, din hârtioare,
Ea-și face parcuri și palate ;

Vorbește, râde cu păpușa...
Ce fericite's amândouă
Că s'a putut, din vechi nimicuri,
Zidi o împărăție nouă !

Păpuşa n'are nas, e cheală,
Ş'un braţ din umăr îi lipseşte,
Dar Mimi-o vede tot frumoasă:
Căci ea e *mamă*, ş'o iubeşte.

Stau şi mă uit, cu câtă grijă
A răzămat-o de-o cutie,
Şi-i duce bunătăţi la gură
Cu linguriţa, ş'o îmbie;

«Aşa, papă frumos, fii gigea,
Papă cu mama, să creşti mare...»
Apoi o şterge, o sărută,
Şi-i pregăteşte de culcare:

Intr'un pantof i-aşterne cârpe.
Ii face loc, ş'o cuibăreşte:
«Inchide ochii şi fă nani».
Păpuşii nu i-e somn... scânceşte..

E răsfățată, vrea să-i cânte,
Și basme de-ale ei să-i spună...
O, e un chin pân' s'o adoarmă,
Noroc că-i Mimi mamă bună!

Să nu te 'ncerci s'o iai în brațe,
Ori s'o săruți, că nu se lasă;
Ce-i ea, copil? Nu-și vede capul
De supărări, de griji, de casă...

Mă umflă râsul... ce drăguță-i
În demnitatea ei de mamă!
Și cuget la o viclenie:
S'o fac ca să mă bage 'n samă.

Pe-ascuns, din buzunarul hainei
Mă fac a scoate-o păsărică,
Și 'ncep să 'nșir ce pene are,
Cât de frumoasă e și mică...

«Ce bine-mi pare că nu-i nime
Să vadă ce am eu aici!...»
Dar cine-o fi? Aud prin casă
Un tropot de picioare mici...

Mă 'ntorc. Doi ochi boldiți spre mine...
Ochi rugători — lingușitoarea!
Ce cauți, mamă de păpușă,
Fudula mea de-adineoarea?

Se uită după păsărică,
Și i se pare c'o și vede;
De geaba-i spun c'am amăgit-o,
C'am vrut să râd de ea... nu crede.

Cerșind, mânuțele-și întinde
Și de genuchii mei s'agață...
— De-ai ști tu păsărica asta
Ce adevăruri te învață!

INTER ARMA...

Stă Poezia 'n sfânta ei cetate,
Pe-un vârful de munte — stelelor vecină,
Veniau de-acolo cântece curate, —

Un pic de cer, un tremur de lumină —
Pe sufletul întunecat de ură
Al bieteii noastre lumi, de patimi plină,

Și cântecul sbură din gură 'n gură, —
Tot omul se simțea mai bun cântându-l...
Dar eată, surde murmure 'ncepură:

«De ce nu se coboară și ea 'n rândul
Mulțimii ce de veacuri o ascultă?
Prea șade 'n slăvi — prea sus ni chiamă gândul...»

Rosti un critic: «Asta-i o insultă!»
Ș'atunci Prostia zise Răutății:
«Tu arme ai — eu am oștire multă. —

S'acea prieten'a Singurătății
Va trebui să ni se plece nouă!»
Cu urlete la porțile cetății.

S'au năpusit Puterile-amândouă.
Tac vechile cântări, înfricoșate, —
Mulțimea cere-o poezie nouă...

Tu dormi, Senino 'n veșnica-ți cetate!

LUI EMINESCU

Tot mai citesc măeăstra-ți carte,
Deși ți-o știu pe din afară :
Parcă urmând șirul de slove,
Ce-a tale gânduri sămănară,

Mă duc tot mai afund cu mîntea
In lumile de frumuseți,
Ce-au isvorit, eterni luceferi,
Din noaptea tristei tale vieți...

Și te'njeleg — te simt aproape:
Cu-aceeași suferință 'n față,
Cu ochiul gânditor și galeș,
Sătul de trudnica-ți vieață.

A, nu mă mir că ți se dete
O zodie atât de tristă,
Că, sbuciumat de-atâtea patimi,
Râvnești pe cei ce nu există,

Și că potop de negre gânduri
Se strâng și ți se bat sub frunte:
Pe veci întunecații nouri
Sânt frații vârfului de munte!

O, dacă geniul, ce scoase,
Ca din adâncul unei mări,
Din fundul inimii sdrobite,
Comoara asta de cântări,

Nu te-ar fi ars, — svâcnindu-ți tâmpla
De flăcările năbușite,
Ce-ți luminau ale gândirii
Impărății nefermuite,

Și de-ar fi fost lăsat, prin lume
Să treci, ca orice om de rând,
Ce lesne-ai fi pus frâu durerii
Și răsvrătitudii tău gând!

Și cât de fără de păcare
Ai fi privit atunci la toate
Mizeriile 'n cari lumea
Ursită-i pururea să'noate!

Dar ți-a fost dat să fii de-asupra
Acestor inimi seci și strimte.
Și tu să'nduri toată durerea,
Pe care lumea n'o mai simte.

Să plângi tu plânsul tuturor...
Din zbuciumul eternei lupte,
Să smulgi fulgerătoare versuri,
Bucăți din inima ta rupte...

S'aprinzi în bolta vremii astri,
Din zborul tristului tău gând...
Văpaie!... Ce-o să-i pese lumii
Că tu te mistui luminând?

LA ICOANĂ

Noaptea s'a lăsat pe vale, și cătunu-i adormit.
In bordeiu sărac, la vatră, suflet trist și chinuit,
Fără somn, tânăra mamă copilașu-și ține'n poală.
Și plângând, îl netezește pe obrazii arși de boală.
De cu sară mititelul încetase să mai țipe :
Se ducea, văzând cu ochii, viața-i fărimită'n clipe,
Peste ochii mari și tulburi cad pleoapele-obosite,
Somnu-l birue, — adoarme. Suflări repezi, ca gon'te
De al morții frig, din urmă, trec mai slabe, mai curmate...
Ea tresare! cum le-ascultă, șir de fulgeri îi străbate
Intunericul din suflet. — Pe păreji, în bezna rece,
Fâlfâind că o aripă, para focului se trece. —

Iat-o scoborînd la vale, galbenă și istovită,
Cu odorul strâns la sânu-i; cu privirea așintită
Spre biserica cu Sfânta, ea-și silește'n cetu-i pas. —
De trei nopți și două zile bate drum făr' de popas; —
Ș'ar fi ocolit pământul făr' a se simți trudită:
Ea credea profund, orbește... Mare și ne'nchipuită
E credința, ce'ntr'un suflet înoptat și trist încape!...

— Nu se poate făcătoarea de minuni să nu mi-l scape,
Iși zicea mereu în gându-i — inimă de piatră fie,
Ș'incă s'ar zdrobi de milă. — Toată jalea mea pustie
Mi-oi preface-o'n rugăciune la picioarele Prea-Sfintei;
Ș'in cucernică'nchinare, și plângând sta-voiu. 'naintea-i,
Pân'ce l-oiu vedeă, din somnu-i ochii mari blând deschizându-și
Zâmbitor cătând spre mine, și mânuțele tinzându-și...
Cum să nu'nțeleagă Sfânta glasul sfintei mele plângeri?
Eu atâta am pe lume, — pe când ceru-i plin de îngeri! —
Blândă, cu Isus în brațe, din argint, Fecioara cată
Cu iubire spre spăsită mamă, jos ingenunchiată:
Parc'ascultă și'nțelege...

«O îndură-te, — privește-l,

«Și din ochii tăi c'o rază de viață încălzește-l!
«Căci tu știi ce farmec dulce-i să-ți lipești pruncul de piept,
«Așintit să ți steie-asupra-i, și prin somn ochiul deștept,
«Și cum inima-ți tresare, c'un scâncit când el te chiamă
«Să-l acoperi cu iubirea și cu paza ta de mamă.
«Vezi-l, tânjitor, cum doarme'n frumusețea-i îngerească...

«Cum putere-ar fără dânsul mama lui să mai trăiască?
«Te îndură — din văpaea viejii tale dă-i viață,
«Să-mi cuprindă iar grumazul cu micuțelē lui brațe.
«Ca și mine strângi la pieptu-ți lumea'ntreaga'n fiul tău...
«O de-ai ști cu ce'ntuneric copere sufletul meu
«Ochiu-i stins — și ce pustie mi-ar fi viața fără dânsul, —
«N'ai putea să stai, o clipă, rece, ascultându-mi plânsul!...

Dar de-odată-și rupse vorba — limba-i amuțise'n gură.
Spre copil 'și 'ntoarse iute lacoma-i căutătură...
Eră mort. — Îmmărmurită, stătù drept, cu pruncu'n brațe
Cu ochiu groaznic de mânie, ea privi icoana'n față...
— «Cum? Tu n'ai simțit, Prea-Sfânto, milă de cumplita-mi jale?
«Eu, sârmana, plâng, cerșindu-ți raza îndurării tale.
«Și tu, rece și cu pumnii încleștați mi-l dai vederii?
«Astfel înțelege cerul lacrima — limba durerii? —
«S'a sfârșit orice nădejde!... Și privirea ta de lemn
«Așintită stete-asupra-mi, fără ca să-mi dea un semn
«C'a mea rugă-i ascultată și durerea mea-i crezută!

«Ia-ți și lutul... Ca și dânsul împetrită ești și mută!...»
Și — c'un hohot lung — cadavrul il aruncă'n fața Sfintei
Care, huruind greoaie, la pământ căzù'nainte-i. —
Și durerea i se sparse'n cruntă desnădăjduire, —

De mânie-i scapăr' ochii — ea strigă în aiurare ;
— «O, de sigur, n'ai fost mamă, și de porți un prunc la sin,
«E-o minciună!... Ce smintită's unei scânduri să mă'nchin!»
Și izbind icoana'n față cu piciorul, — «e-o minciună» —
Mai răcni 'ntr'un răs sălbatec, și porni... Eră nebună.

PILDE VECHI...

Suferința mea, iubito,
S'o aștern în fraze vrei ?
Ca și cum n'ai fi citit-o
Lămurit în ochii mei...

De mă uit cu drag la tine,
Ș'amuțesc pe gânduri dus,
Înțelegi tu foarte bine
Că la sfinți cu mintea nu's ;

Dar nu cere să-ți înșire
Versul, câte-i spune 'ncet
Vinovata mea privire,
Gândul meu cel indiscret.

Adă-ți singură aminte
Câtă lume a 'nebunit,
Câte idealuri sfinte
Pentr'un măr s'au fost jertfit...

Ce te uiți? Parcă n'ai crede,
Diavol mic, cu ochi frumoși, —
Vrei să desgropăm se vede,
Pilde vechi din moși-strămoși?

— Săgetați de Kama-deva,
Zău ce ține-al lumii rost,
Pentr'un măr Adam și Eva
Alungați din raiu au fost.

Și istoria ne-arată
Câți eroi s'au smuls de păr,
Și câți ani împresurată
A stat Troia pentr'un măr...

Nu te face-a nu pricepe,
Tu le știi — că ești un drac.
Iar cu noi o lume'ncepe
Dacă ochii mei îți plac...

Ca și'n cea dintăi ispită,
Ca 'n păcatul cel dintăi,
Șiruri de vieți palpită
Și-mi fac semne'n ochii tăi.

PAR BASME...

Par basme, câte ți le 'nșiri...
Și-i propria-ți vieață,
Ce'n pulberea de amintiri
O vezi, ca printr'o ceață.

Cum te-ai instrăinat de-ai tăi!
Te mai cunoști tu oare?
Unde ți-e inima dintăi -
In toate 'ncrezătoare?..

N'o mai cătă, că te 'nfiori, —
In' urma ta e jale:
Tu ai murit de-atâtea ori
In zbuciumata-ți cale;

Și 'n van privirile-ți arunci
Să te mai vezi pe tine,
Să simți cu inima de-atunci, —
Căci toate-ți sunt străine...

Din ce-ai iubit, din ce-ai visat,
Te 'ntrebi azi, ce mai este?
Ești *tu* — de-atâtea ori schimbat —
Eroul din poveste.

VANITAS

Țopil ce ești !... Te simți bolnav, se vede
Îți dai tu seamă ce înseamnă *lume*,
Când vrei s'o umpli numai cu-al tău nume?
Tu ești *un singur om*, — ori cât te-ai crede.

O rază 'n întunericul uitării?
In fiecare strop — vieți sunt multe,
Și toate-o cer, — dar cine să le-asculte
In urletul talazurilor mării !

DELA FEREASTRĂ

Când, cu ochii duși pe carte,
Stai la geamu-ți, adâncită
Ca în ascultarea unui dulce cântec de departe,
Nu simți tu, cât de ferbinte și de dornic ești privită?
Nu te ard a mele gânduri,
Ce-ți roiesc în jur grămadă,
Te alintă, și te roagă să-ți iei ochii de pe rânduri,
Ca din ei desprins'o rază cald' asupra mea să cadă,
Și 'n cucernica-mi privire,
Să 'nțelegi ce dureroasă-i și adânc'a mea iubire!

Nu te prind câte odată
Ne'nțelesele fioruri
Ale vârstei tale crude, — și în inima-ți curată
Nu începe să mijască șoapta unor tainici doruri,
Peste ochii mari să-ți cadă,
Ca de somn a tale gene,
Și, scăpând cartea din mână, să rămâi pe gânduri — pradă
Visurilor voluptoase; — iar târziu, moale de lene,
Și ca dintr'un somn trezită,
Să te scoli cu fața arsă, ca de friguri, și trudită?

Și nu-ți simți gura atinsă
Ca de buze nevăzute,
Să-ți cuprinzi obrazu 'n palme — de-o mânie dulce-aprinsă
Tresărind, să te 'ntrebi, cine-a îndrăznit să te sărute?...
Câte nebunii n'ascunde
Vârsta ta neștiutoare,
Și de câte ori prin somnu-ți nu 'ntinzi brațele rotunde
Dup'o scumpă nălucire, și o rogi să nu mai sboare,
Lunăcând din visu-ți dulce,
Ci să stea — să te mângâe, și la sânu-ți să se culce!...

Înger, iartă-mă de-aceste
Nebunii ce-mi trec prin minte!
Lung, duios, mă uit la tine, și mă pierd ca 'ntr'o poveste;

Ș'atunci ca potop de flacări, simt, sub tâmpla mea ferbinte,
Cum îmi șurue, nebune,
Gândurile ne 'nfrânate,
Și'n auz, vrăjit vuindu-mi, glasul basmelor îmi spune
Să te smulg frumoasă zână, și pe drumuri neumblate,
Pe-un cal năzdrăvan, cū tine
Să alerg, cătând norocul depărtat în lumi străine...

Și-ți simt brațele, de-odată,
Incleștate de grumazu-mi.
Pe-al meu piept îți răzimi fruntea, ca de-un vis înfiorată,
Și în fuga noastră, vântul joacă păru-ți pe obrazu-mi,
Tot mai sus sburăm alături...
Amețești, ștergând, din goană,
Cu priviri răpezi pământul negru, ce 'ndărăt îl mături;
Iară eu, din sbor smulg astri, de pe bolți, să-ți fac coroană.
In văzduh, pe calea lungă,
Ce străbatem, — pe-a ta urmă — de văpăi s'așterne-o dungă.

Vine-un nour — să ne soarbă —
După noi. Să nu te sperii.
Este răutatea lumii, fiara lacomă și oarbă,
Care ne-a simțit pe fugă, scoși din frânele durerii,
Sânt a vieții pământene
Patimi, ca nisipul mării...

Neatinsă de-a lor șoapte veninoase și viclene,
Îndărăt, în a lor cale, svârle piatra nepăsării,
Ca din ea 'n clipă să crească
Munți, din temelia lumii, până 'n strașina cerească!...

.....

Iată-ne sosiți la sfântul
Țărm al fericirii noastre!
Codrii spun, că 'n veci pe-aicea n'a desprins o frunză vântul,
Nici un nor n'a șters vr'odată aștrii bolților albastre.
De subt umbra de răchită
Luneci leneșă-ți privire.
E-o căldură dulce 'n aer, — pasc pe valea liniștită
Micii cu lână de aur. — Ca un cântec de iubire,
In auz și se strecoară
Freamătul duios de codru, șoapta blândelor izvoară.

Tu-mi iai capul, netezindu-l,
Și ți-l culci frumos pe brațe,
Mă priveși cu ochii umezi, să-mi vezi inima și gândul,
Și'nțelegi c'a ta ființă umple 'ntreaga mea viață,
C'a mea dragoste-ai robit-o
Pe de-apururi numai ție,

Ș'atunci c'un atât de dulce farmec îmi zâmbești, iubito,
C'aș uită a mele lacrimi, de-aș fi plâns o veșnicie !

Iar aducerile-aminte

Prind să ne înșire basmul zilelor de mai nainte...

Spun din vremile acele,
Când veniau pe nesimțite
Numai gândurile mele,
Să se joace fericite,
Pe-al tău chip și umăr dulce,

Și în poală-ți să se culce ;
Când abia 'ndrăsniam, spre tine,
Să ridic câte-o privire
Mută, arsă de suspine,
Pe furiș, și cu 'nteruperi.
Nu cum-va a mea iubire

S'o 'nțelegi — și să te superi...
Iară, după ce-ai privit
Blând în ochii mei odată,
Ți-am spus dragostea mea toată,

Ș'am rămas mai liniștit...
Și de-atunci, când stai la geam,
Ca din glas ne'nțelegeam.

Câte nu ne'nșiră gândul,
Când e ia toate de-a rândul!
Însă eu aș vrea s'ascult
Ce a fost mai de demult,
Și 'n deșert cat în trecut
Al iubirii început!

Sigur — de când e urzită.
Inima mi-a fost ursită
Pe de-apururi să se lege
Și să-ți fie roabă ție;
Altfel nici n'aș înțelege
Cum ar fi putut să fie...

.....
.....

Dar lăsați-mă în tihnă, gânduri oarbe și deșarte!
Nu mă mai stârni zădarnic, dor nebun și fără parte,
Să-mi mai ard liniștea 'n focul unui vis amăgitor,
Adormi, tristul meu amor!..

Iar tu, chip frumos, lumină, ce-mi lucești așa feeric,
Și-mi rănești atât de dulce viața-mi plină de întuneric,
Zimbet dătător de visuri și tulburător de minți,
Șterge-te din al meu cuget... fugi din ochii mei ferbiți.

C E D O R...

Ce dor trebui să te cuprindă
De dragostele din povești,
Când te privești toată 'n oglindă,
Și vezi cât de frumoasă ești !...

Când singură parcă te sperii
De patima ochilor tăi,
Ce ard de farmecul durerii,
In spazmul visului dintâiu.

Căci ești în vârsta când fioruri
Te-apuc'ășa, ca din senin, —
Când te frământă mii de doruri,
Și nici nu știi de unde-ți vin...

Iată, că prinzi să cazi pe gânduri,
Ți se lungesc ochii a drum.
Câte-ți plăceau în alte rânduri,
Incep să-ți facă rău acum.

Te simți străină 'ntre ai tăi,
Și stai, tânjind, într'un ungher,
Biet suflet fără căpătăi,
Atât de trist și de stingher!

Ți-e greu de lume și de tine;
O jale-adâncă te pătrunde.
Parc'ai iubi, și n'ai pe cine,
Parc'ai plecà, și nu știi unde.

Iar noaptea, când te culci în pat,
Ca'n friguri, te cuprind călduri.
Și piept și tâmple ți se bat
De-a gândurilor dulci turturi.

Cu fața 'n sus, în întuneric,
Incremenești, ceasuri întregi,
Robită de-un amor himeric,
De-un farmec ce nu-l înțelegi!

Parcă răsar, de mai 'nainte,
În inima-ți nevinovată,
Iubiri de-acelea dulci și sfinte,
Ce numa 'n cărți se mai arată...

De o dată-ți luminează 'n gând,
Așa de viu că te'nfiori,
Un tânăr trist, frumos și blând,
Cu ochii mari și visători...

Să fie-o umbră din povești?...
Căci nicăieri nu l-ai văzut ;
Cu toate astea îl iubești,
Și chipul lui ți-e cunoscut !

Te uiți în ochii lui ferbinți,
Și pare-că 'nțelegi ce vor,
Ce taine și ce suferinți
Se sbuciumă 'n adâncul lor.

Ș'o milă te cuprinde-atunci
De tinereța ta ș'a lui ;
Ai vrea la pieptu-i să te-arunci,
Să-i plângi, iubirea-ți să i-o spui ;

Și'nvinsă de dorinți secrete,
De oarba inimii furtună,
Te'ntorci cu fața la părete,
Și'ncepi să plângi ca o nebună...

Ce dulce e acest prinos
Al unui suflet fermecat
De-un vis atât de dureros,
Ș'atât de fără de păcat!

Ca mâni, ți-o răsări în cale
Frumosul tânăr visător,
Podoaba gândurilor tale,
Ș'a neadormitului tău dor,

Ș'aveți să tresăriți de-o dată,
Cuprinși de-acelaș farmec sfânt;
De-a lui priviri înfiorată,
Plecă-vei ochii în pământ.

A voastre mâini se vor atinge,
Tremurătoare și ferbinți,
Și pe-amândoi vă vor încinge
Aceleași lacome dorinți.

El dornic, are să te soarbă,
Cu ochi adânci și pățimași, —
Tu 'nvinsă de-o iubire oarbă
La sânu-i cald ai să te lași.

Și moale ca de somn topită,
O vorbă neștiind să-i spui,
Vei stă, așa, înmărmurită,
Obrazul tău lipit de-al lui...

De ce nu poți împiedică
Al vremii pas neobosit,
Ca fericirea lui ș'a ta
Să nu mai poat'avea sfârșit!

Acelaș dor să te străbată,
Ș'acelaș vis să te 'nfioare,
În veci, copilă dezmerdată,
Și de dureri neștiutoare!

CE FERICIȚI AM FI 'MPREUNĂ!

Noi nu ne-am spus-o—dar vezi bine
Că ne iubim ; și ochii tăi
De mult așteaptă dela mine,
Să spun cuvântul greu dintăi.

Când ne'ntâlnim, i-o fericire,
Ce-am fost dorit-o amândoi ;
Nu-i limbă 'n stare să înșire,
Din ochi câte ne spunem noi!..

Se sorb, adânci și însetate
A noastre lacome priviri,
Acelaș gând și dor ne-abate,
Aceleași veșnice porniri.

Ș'atâta ți-i de înțeleasă
Cerșirea ochilor mei triști,
Că te roșești, ca o mireasă,
Clipești, nervos buzele-ți miști...

Și dulce-mi cați a dezmerdare,
Pe-ascuns un zâmbet îmi trimeți :
În noi, întunecat, tresare
Misterul veșnicei vieți.

O, ne'nțelegem de minune,
Cu cât ne întâlnim mai des, —
Și totuși, ne sfiim a spune
Ce fiecare-am înțeles.

De rămânem singuri, vr'odată,
Stăm muți, cu ochii în pământ.
Tu, parc'aștepți înfiorată,
Eu — în deșert mintea-mi frământ...

De ce nu vrei?.. Mai lesne-ți vine
Să-mi faci tu cale la 'nceput:
Apropie-te blând de mine
Și 'ntinde-mi mâna s'o sărut.

Din vraja dulcilor ispite
Ne mai cătând să te abați,
Ne-om pomeni pe negândite,
Ca de când lumea 'mbrățișați.

La ce vrei să se risipească
Atâtea visuri în zadar?
La ce comoara ta firească
Să ți-o îngropi, ca un avar?..

Acum ți-i inima fierbinte,
Frumoasă — ești, iubită — ești...
Ce mai aștepti, așa cuminte,
Și 'n taină, singură tânjești?

Nu simți cum prinde să te 'mbete
Tăria 'nfrântelor dorinți?
Nu vezi cum arzi de sfânta sete
A sărutărilor ferbinți?...

Indemnul tinereții tale
Ascultă-l, — cât e de 'nțelept!
Cu-atâta dor îți cat în cale!
E-atâta timp de când te-aștept!...

Ce fericiți am fi 'mpreună!...
Ne-am alintă, ca doi copii. —
Acù ni-i vremea, numai bună
De desmierdări și nebunii!...

O vino, fă ce vrei din mine,
Stăpâna vieții mele fii --
Re'ntoarce-mi vremile senine,
Comoara de copilării !...

ÎN FERICIRE

A fost să mi te-arăți în cale,
Asupra-mi blând ochii să-ți pleci,
În farmecul privirii tale,
Durerile să mi le 'nneci

Și'n trista mea singurătate
A fost să te înduri să vii,
Vieții mele 'ntunecate
Stăpână pururea să fii: —

Din şirul basmelor senine,
Mireasă dulce, te-ai desprins,
Şi drăgălaş păşind spre mine,
Mănuţa albă mi-ai întins.

Ş'am stat ca un copil cu minte
In faţa ta înfiorat,
Uimit de-atâtea gânduri sfinte,
De-atât noroc ne mai visat :

De mult a noastre inimi poate,
Fără să ştim, s'au cunoscut,
Căci prea ne-am înţeles în toate,
Din clipa 'n care ne-am văzut.

Nici mai cercăram a ne spune
Cu vorbe vechiul nostru dor ;
A noastre gânduri, de minune,
Se 'nţelegeau în limba lor...

Ce vorbe-ar fi putut să'nşire
Adâncul rost din ochii tăi,
Din calda, umeda privire
Şi din surâsul tău dintăi!:

Ş'acum, pe gânduri, lângă tine,
Când amuţesc ceasuri întregi.
Şi când te simt, frumos şi bine,
Cum mă priveşti şi mă'nţelegi,

Mă 'ntreb, de nu-i o nebunie
Să cred că tu ai răsărit
În viaţa-mi searbădă, pustie, —
De nu visez că's fericit :

O frică de copil m'apucă,
Şi tremurând te strâng la piept,
Să nu-mi dispari ca o nălucă,
Şi singur iar să mă deştept.

.
.

Aşa, apleacă-te spre mine,
Pe sânu-mi fruntea să ți-o culci;
Ca să te pot simți mai bine,
Închide-ți ochii calzi și dulci;

Căci doar când îi sărut ferbinte,
Și-ți simt mânuța ta prin păr,
Îmi luminează clar în minte,
Că ești a mea într'adevăr! —

ÎN FERICIRE

II.

Puteam să mă întunec stingher și fără parte,
Făr'a 'ndrăzni vr'o dată durerea să mi-o pun
În peritorul vuet al vorbelor deșarte :
Mi-aș fi 'necat în lacrimi, de tine'n veci departe —
Zadarnica-mi iubire, și visul meu nebun.

Dar te-ai uitat la mine atât de 'nduioșată,
C'ai răscolit adâncul vieții mele 'ntregi,
Și, ca dintr'o poveste trăită altă dată,
Fericitoare glasuri au prins să mă străbată,
La gândul plin de farmec că tu mă înțelegi.

Și mi-am legat de pasu-ți viața mea trudită,
Te-am urmărit ca umbra, — m'aș fi târât pe brânci
S'aud o vorbă dulce de gura ta rostită,
Să-mi răcorești viața, atât de chinuită,
C'o umedă privire din ochii tăi adânci.

Azi ești a mea, frumoasă și sfântă întrupare
A celei mai iubite imagini ce-am visat,
Și 'n calea mea pustie, de mii de ani îmi pare
C'ai răsărit — și, galeși, topiți de 'nduioșare,
Lăsând asupra-mi ochii, la tine m'ai chemat...

Cu brațele întinse te-apropii blând de mine,
Și capul, greu și leneș la pieptul meu ți-l culci.
Înfiorat de farmec, privind pierdut la tine,
Te țin în brațe ceasuri uitate și senine, —
Tu-mi spui povești de-a tale amețitor de dulci, —

Și simți a mele gânduri ferbinți cum te'nfășoară,
Cum fioros te arde suflarea mea de foc, —
Și, ca prin vis, vieța ușor ni se strecoară,
In fericiri de basme trăite-odinioară
Pe țărături fermecate și pline de noroc...

ÎN FERICIRE

■ ■

III.

Ia nu-ți mai mistui viața —
Adună-ți gândurile-acasă:
Noi ne iubim și ne 'nțelegem —
De celelalte ce-ți mai pasă? —

«Ne-am tulbură zădarnic pacea,
Ș'ar fi o pierdere de vreme,
De câte cumpene's în zodii
A ne 'ngriji — ș'a ne mai teme.

«Eu vreau să fii drăguț și vesel —
Căci ești al meu de-acu 'nainte
Îmi ești urit când stai pe gânduri,
Am să te cert, să fii cu minte.

Și m'ai certat frumos și dulce.
Ș'am înțeles că judeci bine.
Ca un copil cerând iertare,
Cuminte m'am lipit de tine —

Și toate gândurile triste
Le-ai stins c'o singură privire
Din ochii tăi aprinși de visuri
Și purtători de fericire.

În liniștea iubirei noastre
De azi vom sta, ca'ntr'o cetate.
Ș'om ascultă cu nepăsare,
De-a noastre ziduri cum se bate,
Ca valul întărtat de mare,
Eterna lumii răutate.

VECHILOR ATHENEIȘTI

Acei ce v'ați legat vieața
De-un vis frumos și fericit,
Pentru a căruia întrupare
Cu-atâta dragoste-ați muncit,

Voi toți, cari-ați păzit cu cinste
Stindardul sfânt ce-ați ridicat,
Și cari-ați pus întâia piatră
Acestui strălucit palat.

Puteți în adevăr fi mândri
Și fericiți c'ați izbutit:
A prins ființă visul vostru
De-acuma drumul e croit!..

Și ce răsplată glorioasă!
În templul ridicat de voi,
Sărbătorim un sfert de secol
Din lupta voastră de eroi!

De sigur a fost grea chemarea
Și lungă cale-ați străbătut:
Dar azi puteți întinde mâna
Și zice: «Iată ce-am făcut!»

Acestea's luptele ce-aruncă
Lumină'n calea tuturor,
Ș'acestea's marile trofee
Ce onorează pe-un popor.

Aicea pururea vor curge
Izvoarele de gânduri sfinte
De-aici va răsună trivoga
Deșteptătoarelor cuvinte;

Și roiul generos de tineri,
Această gloată de recruți,
Ce umplu golurile triste
Ale eroilor căzuți,

Atâtea forțe risipite
S'or încălzi de-acelaș dor
Și'n larga tabăr'a vieței
Iși vor aduce jertfa lor,

Ș'or pune pace și iubire
In inimile cari gem
Sub valurile de 'ntuneric,
Ce'mping la ură și blestem;

Vor șterge vrajba dintre oameni
Ș'or face traiul mai senin:
Aceasta-i nobila chemare
A luptătorilor ce vin,

Ostași cu fruntea luminată
De raza unui ideal,
Vibrând de marea suferință
Și de suspinul general.

Acum ți's ușile deschise,
Ia-ți locul viguros popor,
Ș'ascultă-ți însetat profeții
Cu ochii duși în viitor;

De-aicea vei eși mai mare,
Mai iubitor, mai solidar,
Căci toate patimile sterpe
Vor adormi 'n acest altar,

In care vei veni din lupte
Vieța să ți-o răcorești,
Și'n care pururea va arde
Făclia minții omenești.

PE ALBUMUL D-rei...

De cei de jos—de morți—ce-ți pasă,
Stea ce te'nalți în fundul zării?..
Ridică-ți raza ta și-i lasă
În întunericul uitării!..

.....
.....

Tu vei trăi 'ntr'o altă lume,
Departate pururea de mine, —
Ș'a mele versuri, ș'al meu nume,
Ca mâini ți s'or părea străine, —

A clipelor de-acum năluce,
De veci s'or scufundă 'n trecut,
Și — sigur — nici ț'ei mai aduce
Aminte, că m'ai cunoscut!..

La ce dar amintirii tale,
Aș mai cerși 'n deșert o rază?..
La ce, pe-un mort, priviri de jale
Din ochi atât de dulci să cază!

De cei de jos — de morți — ce-ți pasă,
Stea ce te 'nalți în fundul zării?..
Te du ferice, și mă lasă
În întunericul uitării! —

TOT ALTE VREMI...

Tot alte vremi s'au așternut.
Din ce în ce mai rar
Icoane șterse din trecut
Incet și trist răsar.

In urma mea s'a 'ntunecat,
Cum nici n'aș fi trăit...
Mai clare's câte le-am visat
Și'n cărți le-am fost citit.

Și de-ar fi fost să nu te știu,
De mult puteam să mor —
Un beduin într'un pustiu,
Sub lună călător.

Dar chipul tău în veci mi-a stat,
Ca o lumină 'n gând,
Și ani întregi te-am așteptat,
De-atâta dor plângând.

Căci singura-mi iubire-ai fost,
Și singurul meu vis,
Ce 'n stepa fără adăpost,
O cale mi-a deschis.

În fine mi te-ai arătat,
Tu, chip frumos și sfânt; —
Pierdut, în fața ta am stat,
Cu ochii în pământ,

Gândind că s'ar putea să pleci,—
Stingher și dornic iar,
Să plâng în urma ta pe veci,
Chemându-te 'n zadar.

Tu însă te-ai înduioșat,
Și mâna mi-ai întins, —
De tine m'am alăturat
Și 'n brațe te-am cuprins...

De-acum nici voiu să mai ascult
La glasuri din trecut.
Ființa mea cea de demult
În noapte s'a pierdut.

În urmă stă un larg pustiu,
Un vis nelămurit.
Din tot trecutul meu nu știu
Decât că te-am iubit.

POCAINȚA

Daniil, bătrânul stareț,
Șade 'n jețu-i, răsturnat,
Chipul lui îmbracă umbra
Gândurilor ce-l străbat, —

Și cum stă, în rasa-i lungă,
Cuvios și neclintit, —
In tăcerea asta sfântă,
Ai jură că-i zugrăvit...

Numai dreapta lui, a lene
Răzemată pe spătar,
Cum ar bate tactul vremii.
Se clintește 'ncet și rar :

Printre degetele-i slabe,
Țăcănind cad somnoros,
Din șiragul de mătăanii,
Boabele de chiparos,

Și, în ritmul lor, trec umbre —
Amintiri din vremuri vechi —
Glasuri, vuete de clopot
li răsună în urechi.

Și ce haos, ce amestec
De vedenii și 'ntâmplări!
Se frământ-o lume 'n minte-i,
Ca 'n adâncul unei mări:

Chiote de veselie,
Țupăeli de oameni beți —
Stricăciunea și desfrăul
Unei lacome vieți;

Inhăitări de crai desmetici,
Trupuri goale de femei,
Ce-au hulit pe Născătoarea
Ș'au scuipat în fața ei;

Gemete și chipuri slabe
De călugări chinuiți;
Aur stors din suferința
Celor proști și umiliți;

Răfueți cu Economul:
«Gherasime, rău te porți!
Unde-i partea mea de mese
Și din leafa celor morți?»

Mie nu-mi plac hrăpitorii...
Ce-ți faci cruce? Nu știu eu, —
Vinde sfintele odoare
Și plătește-mi ce-i al meu»...

* * *

Dar ce guri de foc se cască!
Vai, gheena s'a deschis...
Daniile, ia-ți ceaslovul
Și mai zi un paraclis!

Slăbănog, îngenuchiază
Și, cu mâinile la piept,
Cătă 'nfricoșat la slava
Celui milostiv și drept:

«Doamne, gura-mi păcătoasă
Nu 'ndrăznește-a te ruga, —
Ca un făcător de rele
Tremur înaintea ta.

Intinat îmi este trupul,
Sufletul nelegiuit;
Și cu gândul, și cu vorba,
Și cu fapta am greșit.

Insă mila ta e mare,
Ești a toate iertător...
Nu lăsa în rătăcire
Și în stricăciuni să mor.

Ci cu duhul gurii tale
Suflă, să mă izbăvești,
Lămurindu-mi trupul, mintea,
De 'ntinările lumești.

Știutorule de inimi,
la aminte spre cel rău;
Tinde-mi mâna nevăzută
Dintru sfânt lăcașul tău,

Și mă smulge, ca pe vameș,
Din cumplitul meu păcat,
Căci la tine mântuirea
Și limanul meu îl cat!...»

* * *

Tremură bătrânul stareț
Și, cu fața la pământ,
Stă în taină și cerșește
Indurarea celui sfânt.

.....

Daniile, Daniile,
Mult ai râs ș'ai huzurit...
Unde-i rumăna Glafira
Să te vad'așa smerit!

■ ■ ■ ■ ■
■ ■

MELANCOLIE

† Inristătoare povești, nespuse de iubite 'ntr'o vreme,
Nu mai cercați a'mi vorbi de zânele voastre cu steme.
Mândre palate, viteji, și cai ce mănâncă jăratice,
Stinsu-s'au toate de veci! Copilul de-atunci, nebunatic,
Nici nu mai cred c'am fost eu, — atât mi se par de străine
Sfintele mele-amintiri, — și'n lumile voastre senine,
Glasuri atâta de dulci zadarnic mai vin să mă cheme,
Inristătoare povești, nespuse de iubite 'ntr'o vreme.

Bietele gânduri și-au ars aripele 'n para durerii;
Grele îmi par, ca de plumb, în vâlva atâtor mizerii.
Un întuneric adânc, ș'un frig ca de moarte, m'apucă:

Caldă lumină, te-ai stins, — pierdutu-te-am, sfântă nălucă,
Ce-atât de mult te-adoram, încât m'așteptam câte-odată
Ca din povești să te rupi, și'n brațe-mi să cazi intrupată.
Ce fericiți am fi fost! Azi toate rămas-au pusderii, —
Bietele gânduri și-au ars aripele 'n para durerii!

Silă de ziua de azi, și teamă de ziua de mâne,
Asta e tot ce mai simt. — Dulci visuri, ce furăți stăpâne
Inimii mele, fugiți, lăsați-o deapururi pustie.
Ce să mai catе 'n deșert la vremuri ce n'or să mai vie!
Cadă uitarea de veci și'ntunece basmele-mi sfinte.
Pleacă-te, suflet zdrobit, durerilor, de-aci 'nainte!
Bunele visuri s'au dus, ș'atâta e tot ce-mi rămâne:
Silă de ziua de azi, și teamă de ziua de mâne!

DELENDUM...

Haide suflete, ridică-ți leghioanele de gânduri,
Și'mbrăcate 'n za eternă întocmește-le în rânduri,
Bate-te cu tine însu-ți, sbuciumă-te nopți întregi,
Ca durerea ta în ritmul sfânt al versului s'o legi!

Și m'așez să scriu la masa de hârțoage încărcată...
Mintea-mi arde 'nvălmășită — tâmplele încep să-mi bată.
Am atins, abia, condeiul și m'au apucat fiori...
Parcă văd cum stau la pândă, pățimași și cârtitori,
Nevoiașii noștri critici — spadasinii damblagii,
Cari neputând să muște, morfolesc arta 'n gingii!

Trebui să respecti bontonul — să-ți gătești versul în frac,
Dacă ții ca prin saloane să poți fi lumii pe plac.
Nu-ți lăsa simțirea caldă, plină, vie și întregă
Să sbucnească, și veșmântul, care-i vine, să-și aleagă;
Ci ți-o 'mbracă 'n floricele, și-i dă 'ncunjur pe departe.
Plângi, urăște și blestemă, după regula din carte.
Fii galant — nesocotește-ți patima 'n care te sbați,
Nu cumva să superi nervii criticilor delicați: —
Poezia e «un cântec dulce — un parfum ceresc!...»

De-așa artă *parfumată* — o, vă foarte mulțumesc! —
Când mi-i inima 'ncărcată, și când gândurile 'n muncă
Bat și rup zăgazul păcii, și din matca lor s'aruncă,
Toate lacome — 'nsetate d'a eși din haos, clare,
Ferecate 'n cellulita versurilor încleștare.
Când vieța mea întregă mi-e în flacări, sbuciumată,
Nu cumva c'are să-mi fie grija, să deschid îndată
Și să văd, cum mă învață codul bunelor manieri
Să-mi vărs patima pe droaia îngâmfaților bucheri,
Să apuc de piept pe falșii zei — să-i târâiu din altar,
Și, smulgând masca științii de pe chipul lor murdar,
Să-i denunț în gura mare, ca să vadă 'ntreaga lume
Cine sânt acești iluștri hoși de slavă și renume!
O, lăsați-mă, cu nervii voștri de cucoană mare,
Voi ce vreți să-mi puneți arta la regim și la 'nfrânare,
Și-mi strâmbați din nas la toată vorba mai de-a dreptul spusă!

V'ar plăcea să şadă smirna, şi la colţ să fie pusă

Biata artă, ca micuţii cari nu's astâmpăraţi!...

A, atunci, şi voi, de sigur, aţi fi critici minunaţi!...

Ţară, ţară, zgomotoasă, ca o lavră ~~şălbătucă~~,

Ce-ai greşit, de vor toţi proştii slava să ți-o nemurească?...

Iată droaia de nevolnici, straşnicii stihuitori,

Literaţi, ce pentr'o odă bagă muzele 'n fiori, —

Cântăreţi, lihniţi de pompe şi de sărbători solemne,

Cari țin, cu tot prilejul, să s'arate, să se 'nsemne. —

Iată-i toţi, porniţi să iee nemuirea cu asalt:

Pentru ei nu-i poartă 'nchisă, şi nici scaun prea înalt

Sânt bătrâni cu barbe albe, tineri fără de musteţi,

Ucenici şi capi de şcoaiă, poeţi mari şi mici poeţi, —

Donchişoţi ce 'n a lor piele de mândrie-abia-şi încap:

Suliţi de carton în mână, şi cu chivere pe cap, —

Urieşi cu talpa 'n tină, şi cu creştetul în nori,

Dornici de eternitate şi de statui visători!..

Toţi împinşi de-aceeaş sete, pe volume 'ntregi călări,

Se 'mbulzesc — se duc, să spargă noaptea veşnicei uitări. —

Şi'n a gloriei lumină cu-a lor scrieri să răsară —

Să rămâe 'n nesfârşitul timp, ca nişte stâlpi de pară!

O, ridiculă cohortă de milogi neputincioși,
Ce spurcați cu-al vostru cântec graiul bunilor strămoși,
O vânturători de fraze, scripcari sarbezi și smintiți,
Nu vedeți în ce mocirlă de prostii vă bălăciți?

Ce? Pentru c'ați pus la mustru niște biete vorbe goale
Ș'ați umplut, cu chiuita, de cerneal' atâtea coale,
Pentru c'ați scâncit la lună, ca toți barzii răsufლაი,
Un amor străin, și patimi vechi, ce nu le 'nțelegeați;
Credeți că-i de-ajuns, — ca lumea să vă dea'n genuchi uimită
Și în veci a ei uitare și dispreț să nu vă 'nghită? —
Dar de când nerușinarea, spuma frazelor umflate
Și ridicula'ngâmfare — drept talent pot fi luate?
De când gloria se vinde, ca femeile de stradă,
Ori cărui neghiob, ce'n cale-i, cu ochi dulci vine să-i cadă?

Leneși, ignorați, cu capul plin de fumuri și de pleavă,
Din nimic cum vreți să iasă și să faceți o ispravă?

Arta nu-i de voi. — În lături stârpituri făr' de simțire,
Ce dați zor lumii blajine cu de-a sila să v'admire!..
Dar la glorie'n ce vremuri și în care țar'ajung
Astfel de paiați de bălciuri și gușați de Câmpulung?

O bâiguitori de fleacuri, lăutari nerușinați,
Ce dați busna pe la chefuri și părazi, ca să cântați,
De v'ar scăpără o clipă mintea, să vă priviți bine,
Ați intră 'n pământ de scârbă, de oroare și rușine!..

NU CĂTĂ ..

Nu cătă, mistuitoarei
Patimi stavilă să pui:
Lasă-ți doru 'n voia lui,
Tinereța călătoare-i.

Vremea dragostii s'a duce,
S'or preface toate 'n scrum;
Fericirile de-acum
Ți-or părea, c'au fost năluce.

Anii grei or să se pună
Ca o negură 'ntre noi;
Doar uitându-ne 'napoi,
Ne vom mai vedeà 'mpreună.

Lasă-ți frumuseța pradă
Caldelor îmbrățișări:
Te-ași topi în sărutări,
Ca pe-un flutur de zăpadă...

Ce frumoasă-i noaptea! — Vină,
Dă-te roabă inimii;
Viața lângă tine mi-i
Limpede ca o lumină.

Ca 'ntr'un vis plutind, ne-om pierde
Prin desişuri amândoi...
Sânt culcuşuri dulci şi moi
Sub copaci — pe iarba verde!

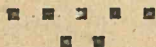
Malul somnoroasei gârle
Plin e noaptea de povești,
Focul lumilor cerești
În oglinda ei s'asvârle.

Peste unda-i călătoare
Ramuri salcia-și îndoae
Printre foi cernind o ploae
De lumini tremurătoare.

Vin, — sub farmecul de stele,
Pe-al meu piept fruntea să-ți reazimi
Cu-al tău zâmbet luminează-mi
Noaptea gândurilor mele!

Să privim pe fața apei
Tremurișul de văpăi;
Iară eu, în ochii tăi
Să văd cerul cât de-aproape-i;

Și sub buza mea ferbinte
Geana dulce să ți-o tremuri
Să mai fim, ca 'n alte vremuri,
Iar copii fără de minte!..

IN PĂDURE

Cum m'adâncește'n visuri lăuntrul tău feeric,
Și cât îmi pari de sfântă!.. Tu mă uimești, pădure,
Când pe sub bolți tăcute și pline de'ntuneric,
Las pașii să mă poarte și gândul să mă fure...
Cum m'adâncește 'n visuri lăuntrul tău feeric!..

Când mă adormi de farmec, în pacea umbrii tale,
Ce dulci vedenii, tainic subt ochi mi se strecoară;...
Se 'ntorc morții din groapă și vremile din cale,
Și iar mă simt copilul nebun de-odinioară,
Când mă adormi de farmec, în pacea umbrei tale,

Căci peste-a mele chinuri uitarea se așterne.
Din vremi re'nvie basmul, și-mi torn palate iarăși,
Din aurul luminii, ce printre crengi se cerne...
Veniți, crai din poveste, ne-om prinde iar tovarăși,
Căci peste-a mele chinuri uitarea se așterne!

Departe de-ale lumii dureri neîntrerupte,
Cătă-vom Cosinzene, ascunse prin palate,
Iar zmeii, pe la poduri, de-or stă cu noi să lupte,
I-om birui, și'n alte tărâmurii vom răzbate,
Departe de-ale lumii dureri neîntrerupte.

Incet... din fund de vremuri, un glas iubit mă chiamă.
Revino, cal năprasnic și știutor de gânduri;
De dorul, ce mă arde, aprinde-te și ia-mă,
Mai du-mă'n zbor, pe unde m'ai dus și'n alte rânduri...
Incet... din fund de vremuri, un glas iubit mă chiamă...

Copaci bătrâni — amicii copilăriei mele,
Lăsați potop de frunze aicea să mă'ngroape,
In farmece de visuri și'n pulbere de stele,
Să dorm sub straja voastră, in veci de voi aproape,
Copaci bătrâni — amicii copilăriei mele!

NUNQUAM RIDENTI

Șiuli urechile, și, fluturând din cap,
Se depărtă bodogănind:

«Că multe lighioane, Doamne, mai încap
Și'n lumea asta... Inșă eu mă prind
Că nu e alta mai netrebnică sub soare,
Ca secătura asta de privighetoare...»

— Stai frate, zice calul. Ce ți s'a 'ntâmplat,
De ești așa de supărat?

— Tu n'o auzi?.. Eu aș turbă să stau mai mult
Aici. Ce naiba! Nu ca să-i ascult
Acelaș și acelaș țârlăit,

Cu-aşa de lungi urechi am fost cinstit.
Ş'apoi — să-ţi spun — pe lângă că nu-mi place
Dar, înţelegi că... nici nu-i serios,
C'o astfel de dihanie s'avem de-a face —
Eu, care lui Isus Hristos
I-am inlesnit intrarea în Ierusalim,
Şi tu — căci noi şi la isprăvi ne potrivim —
Tu care duci la glorie 'mpăraţi, —
Noi, în sfârşit, de-atâtea fapte mari legaţi...
— Ci lasă-le păcatelor de fapte mari,
Şi vino s'ascultăm, — Aşa's de rari
Şi scumpe clipele aceste,
Când parcă zbori,
Când uiţi că ai să mori,
Când ţi se pare că trăeşti într'o poveste...
O, clipele aceste sânt aşa de rari!
Ş'un cântec e-un izvor etern de fapte mari.
Tu prea eşti serios, de felul tău;
Nu ştii să râzi — şi asta-i foarte rău;
Nu-ţi faci idee cât îţi şade de urit
Când stai aşa posomorit.

Pe mine cântecul mă face visător,
Şi nu că's cine ştie ce cunoscător,
Dar, uite, dimineaţa mai ales,
Când ronţăiu iarba 'nrourată 'n şes,
Şi când încep privighetorile,
De parcă plâng şi florile

De-atâta viers, de-atâta duioşie —
Imi uit de toat'a neamului robie;
Cu mii şi mii de ani mă 'ntorc în urmă.
Stăpân pe verzi pustiuri pasc, în turmă,
Neştiutor de frâu,
Pe 'ncântătorul țărm al unui râu
In care, noaptea, dorm minunile cereşti.
O, caii năzdrăvani de prin poveşti,
Ce s'au ales la toate pricepuţi,
Şi'n toate luptele biruitori,
De bună seamă că au fost creşcuţi
De mici în cântec de privighetori,
Ia!...

Ş'amândoi stătură.

Dar farmecul acesta mai presus de fire
Cu cât umpleă un suflet de iubire,
Cu-atât umpleă pe celălalt de ură.

TĂLCUL:

Să fii tu, cârtiço, judecătoare —
Ce zici?.. Minune-ar fi o lume fără soare!

ICOANE ȘTERSE

Privesc dela fereastră gânditor,
Cum soarele se lasă'n asfințit,
De-asupra lui chenarul unui nor
Cu aur și rubin pare tivit.

Albastrul cerului acolo-i șters;
Din nor bizare forme se desfac...
Cum le-aș așterne 'n ritmul unui vers!
Dar se topesc... Acum, parcă-i un drac,

In haină de argint înfășurat,
Stă drept și ține 'n mână un stindard.
Acu-i un urs... dar iată... s'a schimbat...
I-un popă — pletele 'ncălcite-i ard.

O clipă-l văd cu brațele în sus,
Dar flăcările lacome-l cuprind, —
Un nor de praf se 'nalță la apus,
Incet a nopții umbre se întind...

In pacea asta sfântă din amurg
Ce trist lucește a cerului făclii!
Iar clipele vieții mele curg
Din ce în ce mai reci și mai pustii.

IUBIRE

Iubire, sete de viață,
Tu ești puterea creatoare,
Sub care inimile noastre
Renasc ca florile în soare,
Și îmbătate de-al tău farmec,
Ce peste lume se așterne,
În tremurarea lor de-o clipă,
Visează fericiri eterne.

Din haos și din întuneric
Te-ai smuls, fecundă și senină ;
Al tău surâs de «alma parens»
Fu prima rază de lumină.

Și, de căldura ta, planeții
Treptat se desmorțesc, învie...
Pe toți ca într'o mreajă-i leagă
Universala simpatie.

Tu faci să circule în lume
Puterea ta de zămislire,
Și miliardele de forme
De-alungul vremii să se'nșire.
Viețile, ascunse 'n germenii.
Din somn — cât le atingi — tresar,
Și toate 'n raza ta învie
Și toate mai frumoase par.

Prin tine, valuri de vibrații,
Din depărtatele planete,
Trezesc în sufletele noastre
Dureri și bucurii secrete;
Ș'acele nostalgii ce-adesea
Ne vin fără să știm de unde,
Or fi ecouri ostenite,
Chemări din regiuni profunde.

E greu să-mi deslușesc ce cuget...
Dar tu-mi evoci o lume 'ntreagă,
De care nu știu ce putere
Ce doruri mistice mă leagă.
Mă simt mai bun, mai cald, mai vesel,
Viața toată mi s'arată
Frumoasă, și într'o lumină
Cum n'am văzut-o nici-odată !

Căci azi iubesc ; din nou imi pare
Că e întâia mea iubire.
Natura 'mbracă pentru mine
Podoabe, ca să mă inspire :
Copacii înfloresc, — în aer
Plutesc mirezme 'mbătătoare, —
Acelaș dor, acelaș suflet
Palpită 'n fiecare floare.

Iubesc, și 'n clipa asta toate
Câte răsar în primăvară,
Sânt propriile mele visuri,
Avea întrupate-afară.
Atins de farmecul vieții,
Mă simt o forță 'n univers,
Și glasul meu devine cântec,
Gândirea mea devine vers.

I.

Ce noapte blândă se scoboară
Peste pământul obosit !
Și-i cald, țărani dorm afară, —
Ș'a noștri toți au adormit
Eu singur stau ca un lunatic ; —
De-ați ști voi gândurile mele !...
E-o lună — parcă-i ziuă. Cerul
l-albastru tot, spuzit de stele.

Nici broaștele nu dorm. Ce sfadă...
Și după glas le înțelegi
Pe cele mai cu greutate :
Or fi făcând și ele legi.

De pe gunoaie-aprinse fumul,
Molatic se ridică 'n cer,
Și caii la pășune sună,
Din piedicile lor de fier.

Depart-e-un fluer se aude,
Un cântec aiurit, duios,
Ce 'n note lungi, tremurătoare,
Suspina lin, misterios,
In sfânta liniște a nopții.
O stea alunecă de sus
Și ta-e-o dungă albă 'n aer...
Cine din lume s'o fi dus?

In capul satului e curtea.
Ce-or fi făcând acolo oare?
Or fi dormind — e miezul nopții.
Și ea?.. Atât de gânditoare
Și tristă m'a privit aseară!
Plânse-se, ori mi s'a părut?
Ce-ar fi odată, mâna-i albă,
Când mi-o întinde, s'o sărut?..

Și 'n minte mi s'arată chipu-i
Atât de fraged și de blând.
Cu ochii mari, senini, albaștri...
Ascund în fundul lor vr'un gând?...
Șuvițe blonde-i cad pe frunte...
Un păr bogat și mătășos,
Ș'un gât, ce-ți dă fiori, ș'o gură...
Cum râde de copilăros !

O fi știind cât de frumoasă-i? —
Un liliac orbit de lună,
In sbor, de strășini se lovește.
Visez? Cine-a venit să-mi spună,
Ca ea 'ntr'o vagă așteptare,
Se primblă singură pe-afară?
La vremea asta să nu doarmă?..
Sânt basme nopțile de vară!

Se poate, gândurile mele
S'o fi atins, și ea 'n neștire,
Ca de o vrajă, tulburată
De-această rază de iubire,

Să fi eşit să cate 'n stele
Tovarăşi de urit să-i ţie.
Şi plec. Un glas parcă mă chiamă...
Ştiu bine că i-o nebunie.

Sânt nouă case pân'acolo —
Şi câinii dorm în bătătură.
Păşesc încet, aud cum suflă
Puternic vitele sub şură.
Imi bate inima — m'apropiu.
Zăresc ceva?... Ori mi se pare...
Ba da, — o umbră e în poartă;
Şi nici un semn, nici o mişcare...

Ajung în dreptul ei... Cum tremur!
Şi trec cu ochii în pământ...
Imi fac muştrări de stângăcia
Şi frica mea fără cuvânt.
Mă 'ntorc... Aş fi trecut ş'acuma,
Căci pentru frică nu's poveţe...
Dar ea-mi şopteşte «bună-seara»...
Tot fetele mai îndrăzneţe!

M'abat — și... șovăind m'apropiiu,
Și toate-mi par ca într'un vis...
E o lumină uimitoare—
Tot cerul parcă s'a deschis
Copila aiurit zâmbește
Privirii mele arzătoare.
Țiu minte, că i-am zis atuncea':
...Să nu răcești... e cam răcoare...

Și 'ncet i-am pus pe umăr mâna —
Așa timid, tremurător...
Știu eu? Poate-a cuprins'o mila, —
Că s'a lăsat încetișor
Ca un copil, plecându-și capul
Pe pieptul meu să i-l mângâiu:
«Ce dulce e!... Toată viața
Vreau lângă tine să rămâiu!»

Frumos îi mai miroase părul,
Miroase toată ca o floare.
Atâta farmec și iubire
Imi arde inima, mă doare...

Ș'am sărutat-o mult și lacom,
Am sărutat-o, scos din minți,
Pe ochii reci, pe gât, pe gură
Cu mii de sărutări ferbinți.

Târziu ne-am despărțit... cu 'ntoarceri,
Cu trăgăniri copilărești.
Ș'am urmărit-o cum se șterge,
Ca o minune din povești.
Și mult am stat așa, în noapte,
Să-mi deslușesc tot ce-am simțit.
Aveam în mâni căldura, forma,
Parfumul visului iubit.

În sat cocoșii prind să cânte,
De-asupra stelele clipesc.
Mișcarea lumii — intreruptă —
Reintră 'n mersul ei firesc.
Și când a doua zi, pe haină,
Mirat, găsesc un fir de păr,
Pricep că visul ce visasem.
S'a petrecut în adevăr.

Mă 'mbrac, mă pieptăn mai cu grijă.
Ce-i, Doamne, și iubirea asta!..
Acum, eu cred că ea mă vede,
M'acopere cu dulcea, casta
Și visătoarea ei privire.
Iubit de ea, mă simt frumos,
Și parcă nu mă'ncapе lumea...
Ce mândru calc și radios!

Văd satu 'ntr'o lumină nouă.
Mă simt ușor, mi-e cald, mi-e bine,
Și oamenii, mai veseli astăzi,
Privesc cu dragoste la mine;—
Și toate par înfiorate,
In aer e o sărbătoare...
Natura, în extaz, palpită
Ca'n primul răsărit de soare.

Pricep... ea a deschis fereastra,
Și din albastra ei privire
S'a revărsat asupra lumii
O rază sfântă de iubire,
Și toate-au tresărit atuncea,
Ca de fiorul cel dintâi...
Iubito, farmecul acesta
Are ceva din ochii tăi!

II.

«Vezi, să ne scrii, cum 'ei ajunge...»
Și mama 'n prag rămâne tristă.
Privirea mea caut' aiurea
O fluturare de batistă...
Mi's ochii înecați de lacrimi,
Și trapul cailor stârnește
Un nor de praf; în juru-mi totul
Se 'ntunecă, se 'nvălmășește.

Pustie, nesfârșit de lungă,
S'așterne vremea înainte,
Și de pe-acum încep să-mi pară
Povești aducerile-aminte;

E-atâta fericire 'n urmă,
Ș'atâta-mi pare de departe,
Încât mă întreb dac'am trăit-o,
Sau am citit-o într'o carte.

Mă văd în larma dela școală,
Pierdut, neînțeles de nime,
Cercând neliniștea-mi ascunsă
Și dorul să mi-l pui în rime.
Vieața mea se 'nstrăinează
De tot ce se petrece-afară,
Și s'adâncește, visătoare,
In calmul nopților de vară...

O, am să-ți scriu adesea, mamă,
Scrisori nebune, de prin stele,
Căci știi cine-o să le citească
Ș'o să priceapă ce-i în ele.
Tu, ascultându-le, vei crede
Că's basme de pe altă lume,
Și nu vei bănuî nimica...
Vei râde, ca de niște glume.

Iar dacă ochii ei albaștri,
Citind, se vor întuneca,
Și pe obrazu-i trist și palid
O lacrimă va luneca,
Tu fă-te că nu vezi, și las'o
De tine fața să-și ascundă,
Gândește-te că sânt departe,
C'aștept — și roag'o să-mi răspundă.

III.

Cumplete's nopțile de iarnă,
Și lungi de nu se mai sfârșesc.
In urletele vijeliei
Sunt glasuri cari mă bocesc, —
Și mi-e urit, mi-e dor, mi-e jale —
Și întunericul de-afară
Îmi face casa mai ursuză,
Singurătatea mai amară.

Tu nici nu bănuiești, copilă,
Ce dureroasă nebunie
S'abate 'n nopțile acestea
Peste vieața mea pustie. —

Și cum mă mistuiu, și mă zbućium
Ca 'ntr'un ocean care mă 'nghite,
Pierdut și neștiut de nimeni
In golul vremii neclintite.

Mereu pe-aceleași pagini caut
Un semin, știut mai dinainte...
A, iat'o filă îndoită...
Icoana ta-mi răsare 'n minte,
Te văd citind aceste rânduri,
Te simt gândindu-te la mine,
Urzind, pe-o clipă de iubire,
O lume de povești senine,

Te urmăresc în cartea asta,
Ca și cum unele cuvinte
Ar mai păstră ceva din glasul,
Din respirarea ta ferbinte;
Ș'adesea când mă 'neacă plânsul
De-atâta dor, de-atâta jale,
Eu îți sărut aici privirea,
Și urma gândurilor tale...

Cine-a țipat așa?.. Cum tremur...
Pare c'aud un pas pe scară. —
Ascult, țiindu-mi respirația...
Nimic, — e viforul de-afară.
O, liniștite nopți de Iuliu,
Atât de limpezi și albastre,
Unde sânteți?.. Voi, poezia
Și farmecul iubirii noastre!

IV.

S'a luminat de ziuă ; nu e
Țipenie de om pe stradă,
A mele's cele dintâi urme
In valurile de zăpadă ;
Sânt amețit de neodihnă, —
In gând spui versuri latinești,
Și, după fie-care strofă,
Mă'ntreb dacă mă mai iubești...

In clasă : dascălul, la tablă,
Măsoară calea dintre stele ;
Pe liniile lui mi's ochii —
Dar, unde's gândurile mele !

E vară, stau culcat în iarbă,
Mirezmele de flori mă 'mbată,
Incet îmi lunecă pe frunte
O mână albă delicată :

Te văd — privirea mi se pierde
În ochii tăi adânci și mari,
Și știu că ești a mea, și totuși
Parcă mă tem să nu-mi dispari.
Tăcerea, pajiștea, lumina,
Ne farmecă, ne înfioară ;
Vieața, inimile noastre
Palpită'n tot ce ne'nconjoară...

De-asupra noastră două presuri
Pe-o ramură se giugiulesc,
Și'n aer de plutesc mirezme,
E că și florile iubesc...
Figura ți se luminează,
Și ochii galeși ți s'aprinde —
Ce gând îți tremură pe buze,
De mă privești așa, zâmbind ?..

«Acum — ieși, tinere, la tablă
Și spune-ne ce-ai înțeles!»
Tresar... mă 'ntreb unde mă aflu...
Școlarii îmi fac semn să ies.
In hohotul de râs al clasei,
Privesc în juru-mi sastisit...
«Uitați-vă la el și-l plângeți...
Nenorocitul... a dormit!

CUM CURGE VREMEA...

Cum curge vremea și ne'ngroapă! —
Ia vezi ce mare te făcuși:
Mai ieri, erai numai de-o șchioapă,
Când te pierdeam printre păpuși;

Când te dam huța pe picioare,
O minunică răsfățată,
Și te 'ntrebam care-de-care:
Ce ești mata — băiat, ori fată?

Parcă te văd, cum înainte
Ne ieși la toți, și 'n gât ne sai;
Mama-ți tot zice: *fii cu minte...*
Tu parcă altă grijă n'ai!

Zâmbind, dai gurii noastre pradă
Obrajii rumeni și rotunzi;
Și toate lași să ți se vadă,
Căci n'ai de ce să ți le-ascunzi. —

Sub scară, jos, într'o rochiță
Pân' la genuchi — aproape goală,
Spui vorbe dulci și dai guriță
Unui pisoi ce-ți toarce 'n poală.

Când ușile, ca de furtună,
Trosnesc, izbite de perete,
Știm că vii tu, cea mai nebună
Și mai drăguță dintre fete.

Râzând, de toate cele plină
Pe mănuși și pe obraz,
Tu umpli casa de lumină,
De fericire și de haz...

Firește, azi ești *domnișoară*,
Nu ne vorbim ca mai 'nainte...
Privirea ta mă înfioară,
De serioasă și cuminte.

Și totuși, nu știu cum îmi vine,
Când văd acești doi ochi ce cată
Așa frumoși și mari la mine,
Și știu că-i sărutam odată!..

DORMI IN PACE

Dormi iubito, dormi în pace. N'am venit să-ți tulbur somnul,
Nici să plâng... La ce-am mai plânge pe-adormiții întru Domnul!
Am venit să cuget. Uite, nicăiri nu pot mai bine
Gândurile să-mi desfășor, și să stau la sfat cu mine
În mai bun răgaz. Aicea, simt că's mult mai înțelept,
Ș'ale lumii toate, parcă le văd limpede și drept.
Cât de clare mi se 'nșiră toate din trecut, în minte,
Când de-a crucii multe rece îmi lipesc tâmpla ferbinte.

.....
E uscat' acuma țărna, ce te copere, și mie
Parcă tot nu'mi vine-a crede că ești dusă pe vecie.
Uneori te țin departe și mă'ntreb de ce nu-mi scrii...
Dornic căutând în' cale-ți parcă tot aștept să-mi vii,
A, cât de pustie-i lumea și vieța fără tine!

Câte-o dată, stând aicea, la mormântul tău, îmi vine
Ca o furie nebună. Ş'aş voi atunci, aproape.

Faţă'n faţ'acolea, lângă peatra astei triste groape,
Să'mi descind' acela, care, cu puternica lui dreaptă,
Lumile le cârmueşte, şi'n văzduh astrii îndreaptă, —

Şi eu, vermele din tină,

Să-i cer astfel socoteală — lui, isvorul de lumină :

Doamne, dacă nu se mişcă nici un paiu de pe pământ

Fără ştirea şi voinţa ta, şi dac'al tău cuvânt

Este singura poruncă, cărei toate se supun ; —

Dacă tu eşti drept, puternic şi nemărginit de bun. —

Spune, — pentru ce adesea lovitura ta-i nedreaptă ?

Pentru ce ne surpi credinţa 'n judecata ta 'nțeleaptă ?

De-ce — fulger—cazi pe un templu, spinteci bolta ta sfinţită,

Şi în fändări crăpi icoana, Maicii Domnului trăsniţă :

De ce-aşterni omătul iernei peste floarea lui April,

Ş'un linţoliu pe obrazul visătorului copil ?

Pentru ce iai două inimi, căror *tată* zici că eşti,

Şi topindu-le în focul tinereţii, le urseşti

Dor cu dor să-şi împletească, prinse 'n dragoste nebună,

Şi când se iubesc mai dulce şi-şi fac visuri împreună,

Din senin îţi vine-o toană : svârli ţărână peste una.

Iar pe cea stingheră — neagra jale pentru totdeauna !

.....
.....

Doamne, iartă-i pe aceia cari 'ncep să se 'ndoiască.
Sânt dureri prea grele-adesea pentr'o inim'omenească!

O, de-ai ști cât am iubit-o și cât sufăr, m'ai iertă,
Că 'ntr'un timp pierdui credința în Dumnezeuirea ta!

Eră tânără, frumoasă. — Vai, și cum o mistuise
Boala. Parc'o văd, când mâna-i slabă întinzându-mi zise:
«Ce te uiți așa la mine... M'am făcut urită... știu!»
Și 'ncepù să plângă; — 'ntr'insa plânsul doar mai eră viu!
Ochii mari, dar stânși, subt alba-i frunte i se adâncise,
Și pe vinetele-i buze un surâs încremenise,
Cum părea de 'mbătrânită 'n ne'mblânzita morții ghiară!
Când sub galbena lumină a unei făclii de ceară,
Iși da duhul, liniștită, ca un Mesia pe cruce,
Am simțit atuncea, Doamne, că din sufletu-mi se duce
Pân' și drojdia credinții ce-o purtam fiirții tale. —
Și 'mi-am zis: — De sigur, pasul, pe-a vieții noastre cale
Nimeni alt nu ni-l îndreaptă: Dumnezei — ne sântem noi.
Lumea asta 'mbătrânită în mizerii și nevoi,
Singură se cârmuește. — Peatră, floare, astru, om,
Toate-au isvorit, în noaptea vremilor, dintr'un atom.
Rând pe rând, una din alta, fără știrea nimănui.
Tot ce Biblia ne cântă — de cât o poveste nu-i.
Iehova, erou din basmul Bibliei — iadul cu munci,
Îngeri, raiu... o 'nchipuire !..

Astfel cugetam atunci.

Dar, când părăsii odaia plină de înghețul morții.
Și eșii sub minunata boltă înstelat'a nopții,
Luna galeșă 'n văzduhuri, de apururi plutitoare,
Revărsă atâta fazmec, și 'n așa sfântă splendoare,

S'arătă vederii mele, că mă 'nfiorai de-odată,
Și-mi zisei: E cu puțință să fim tot dintr'o bucată!
Eu — clipa de lut, și dânsa — veșnicia de lumină!
Eu urăsc și plâng, ea trece zâmbitoare și senină...
Eu mă târâiu prin noroaie, ea plutește' cer albastru...
Câtă depărtare, Doamne, dela vierme pân' la astru!
Dar cum lunecă prin stele, fără să le-atingă?... Cine
Măn' atâtea lumi cu pază, pe cărările senine?

O ce mic, și ce netrebnic m'am simțit atunci 'naintea
Marei străluciri, ce 'n raze-i inima-mi scaldă și mintea
Și adânc smerit, cucernic, pocăit în fața lunii,
Slavă și 'nchinare-adus'am bunului stăpân al lumii.

Dormi iubito, dormi în tihnă.—N'am venit să-ți tulbur somnul.
Am venit să-mi plec genuchii ș'a mea inimă spre Domnul.

ÎN ÎNTUNERIC

Pe-o prăpastie mă legăn
Atârnat de-un fir de păr.
Mintea mea se zbate încă
Între vis și adevăr :

Dar mă 'nnec în întuneric,
Căutând să mă 'nțeleg. —
Cum aş vrea de tot trecutul
Gândurile să-mi desleg!

Nu's nebun, căci stau în casă
Liniștit, nimic nu sparg.
Și mi-i dragă casa asta,
E-un mormânt curat și larg.

Unde lucrurile mute
Ar avea atât de spus!...
Ah, a fost aici vieață,
Dragoste... Unde s'au dus?

Nu's nebun, — deși văd bine
C'aș avea cuvânt să fiu.
Sau... Nu mai pricep nimica..
Poate sânt... și nu mă știu.

Cine m'a strigat pe nume?
Niminea... Mi-s'a părut...
Glasul cui să mă mai cheme?
Umbra cui s'o mai sărut?...

Dar ce tropot se aude?
E vr'un călăreț grăbit,
Drept în fața casei mele
Călărețul s'a oprit!...

Vine moartea la fereastră,
Și cu degetu-i uscat
Bate 'n geam și mă deșteaptă...
A, de-ar fi adevărat!

DREPTATE

Sfânt lăcașul dela Putna mândru strălucește 'n soare,
Glasuri de argint răvarsă clopotele slăvitoare,
Străduind credința veche din mormânt s'o mai învie,
«Darnici Domni erau pe vremuri, lăudați de-apururi fie!...
Nestricat de viermi rămâne singur numele cel bun.
Darnici Domni erau pe vremuri» — toate clopotele spun.

Ci aude Stefan Sfântul, lângă spada lui culcat,
Cum cântările slăvirii până 'n cripta lui străbat.
Și, făcându-și roată gândul peste câte-a fost trăit,
Strigă din mormânt dreptatea marelui nedreptățit:
«Domn am stat Moldovei mele, și norodului părinte —
Dragi mi's luncile, dragi codrii — toate apele mi's sfinte...

Dar străjerul lor, ș'a toate purtător de grijă, cine-i?
Cine duce 'n pace greul bogăției și luminei,
Și'n războiu cine-i viteazul fără slavă, fără nume?...
Domnul milostiv de-apururi — cel mai darnic Domn din lume
E săracul. El palate și biserici, și podoabe
Fără preț a dat Moldovei — el, cu mâinile lui roabe.

El mi-a fost puterea 'n lupte, și în liniște norocul.
Când ștergeam de sânge spada, și vroiam vremea și locul
Biruinții noastre scumpe c'un dar scump să le cinstim,
El comori cără Sucevei, ziduri mândre să zidim,
El făcea 'n al clipei stâmpăr, cu durerea lui de țară,
Din pământ udat cu lacrimi flori de aur să răsără!»

Domnul tace. — Sfântu-i nume în războiul vremii scut ni-i.
«Darnic e săracul» — cântă toate clopotele Putnii.

ETERNUL CÂNTEC

E vechiu de când lumea, dar celui de-l cântă
Ce nou i-se pare!... S'ascultă uimit.
In el i-o legendă frumoasă și sfântă,
Și vorbele-o sfarmă cu zgomotul lor:
E cântecul inimii care-a murit,
Ș'al primului nostru amor.

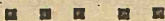
E noapte, sânt singur, și iar mi-aud gândul
Cum, notă cu notă, mi-l cântă în taină.
Ce dulce-i... îmi vine să plâng ascultându-l...
De ce nu se poate odată s'aștern
Săraca și aspra cuvântului haină
Pe-al gândului cântec etern!

Ah, iată grădina... văd urmele mele
Pe prundul aleei. Pământul miroase,
Ș'albastru-i de cele dintăi micșunele.
Curg valuri de raze din cerul deschis;
E liniște 'n aer, — și toate's frumoase,
Și toate le văd ca 'ntr'un vis.

Și crângile-atârnă 'ncărcate de floare
S'atingă pământul, — ai crede că's ninse
Subt alba podoabă ce tremură 'n soare;
Iar tu, ca din basme, de-odată-mi apari
Înaltă și sveltă, cu brațele 'ntinse,
Cu ochii tăi limpezi și mari...

Și ce-a fost pe urmă?

Zadarnic! Cuvintele 's tulburi și grele.
Se 'ntunecă 'n juru-mi, și cântecul moare.
Nici farmecul celor dintăi micșunele,
Nici zâmbetu-ți galeș, nici leneșu-ți mers,
Nici crângile albe 'ndoite de floare,
Nimic nu-mi mai scapără 'n vers!

UNDE NI SÂNT VISĂTORII ?..

Nu știu, e melancolia secolului care moare,
Umbra care ne înneacă la un asfințit de soare,
Sau, decepția, durerea luptelor de mai nainte,
Doliul ce se exală de pe-atâtea mari morminte,
Răspândindu-se 'n viață, ca o tristă moștenire,
Upletele noastre de 'ntuneric și mâhnire,
Și împrăștie în lume o misterioasă jale,
Parc'ar sta să bată oara stângerii universale;

Căci mă 'ntreb, ce sânt aceste vaete nemângâiate,
Ce-i acest popor de spectri cu priviri întunecate, —
Chipuri palide de tineri oșteniți pe nemuncite,
Triști poeți ce plâng și cântă suferinți inchipuite,

Inimi lașe, abătute, făr'a fi luptat vr'o dată,
Și străine de-o simțire mai înaltă, mai curată!
Ce sânt brațele acestea slabe și tremurătoare?
Ce's acești copii de ceară — fructe istovite'n floare?..

Și în bocetul atâtor suflete descurajate,
Când, bolnavi, suspină barzii pe-a lor lire discordate,
Și când toți, în cor funebru, înșirați la pragul muzii,
Iși ard mintea ca să spună c'au pierdut orice iluzii,
Blestemând deșertul lumii ș'al vieții, în neștire, —
Când își scaldă toți în lacrimi visul lor de nemurire, —
Tu, artist, stăpânitorul unei limbi așa divine,
Ce-ai putea să ne descoperi, ca un făcător de bine,
Orizonturi largi, ș'atâtea frumuseți necunoscute,
Te mai simți atras s'aluneci pe aceleași căi bătute,
Să-ți adormi și tu talentul cu-al dezgustului narcotic,
Ca în propria ta zonă să te-arăți străin, exotic?..
Cum, când ești așa de tânăr, e o glorie a spune
C'ai îmbătrânit și sila de vieață te răpune,
Că nimic pe lumea asta să te miște nu mai poate,
Că te-ai zbuclummat zadarnic și te-ai săturat de toate?..

Știi tu încă ce-i vieața? Ai avut tu când pătrunde,
Nu problemele ei vaste, încălcite și profunde,

Dar un tremurat de suflet, licărirea ta de-o clipă, —
Când atâtea-ți schimbă vremea c'o bătae de aripă
In vertiginosul haos de priveliști, ce te'nșală,
Subt imensa și eterna armonie generală?..

Ești de-abia în pragul lunei. Ți-i așa de sprinten gândul.
Câte n'ar ști el să prindă, în vieță aruncându-l!
Câte frumuseți ascunse vi s'arată numai vouă,
Fericii poeți: — natura, lumea pururea e nouă!
Pe subt ochii tăi tablouri lunecă strălucitoare,
Glasuri, și colori, și forme tu le lași să se strecoare,

Legănând a tale gânduri adormite, ca pe-o apă,
Când atâtea adevăruri nerostite încă-ți scapă!
Știu. Am fost și eu ca tine amăgit să cred că'n artă
Pot să trec la nemurire cu revolta mea deșartă;
Și cu lacrimi stoarse 'n silă—nu mi-aș mai aduce-aminte—
Am bocit și eu... nimicuri, ce-mi păreau pe-atuncea sfinte!..

Dar, când m'am uitat în juru-mi ș'am văzut că e o boală,
Și că toți începătorii, de abia scăpați din școală,

Ofiliți în floarea vârstei de-un disgust molipsitor,
Își zădărnicesc puterea, focul tinereții lor,
Ca să legene'n silabe, pe tiparele găsite,
Desperări de porunceală și dureri închipuite,
Când am înțeles c'aceasta e o modă care soarbe,
Seva tinereții noastre, am zis gândurilor oarbe,
Ce-și rotiau peste morminte zborul lor de lilieci,
Să s'abată, lăsând morții în odihna lor de veci,
Și din florile vieții să aleagă și s'adune
În neperitorul fagur adevăr și 'nțelepciune!
Câte nu's de scris pe lume! Câte drame mișcătoare
Nu se pierd nepovestite, în năprasnica vârtoare
A torentelor vieții! Câți eroi, lipsiți de slavă,
Nu dispar în lupta asta nesfârșită și grozavă!
Și, sub vijelia soartei, câte inimi asuprite,
Câți martiri, pe cari vremea și uitarea îi înghite!

Și când lumea asta toată e o veșnică mișcare,
Unde cea mai mică forță împlinește o chemare,
Și când vezi pe-ai tăi cum sufăr, cum se zbuциumă și luptă
În campania aceasta mare și neîntreruptă.
Tu, departe de primejdii, razna ca un dezertor,
Să arunci celor ce-așteaptă dela tine-un ajutor,
Jalea și descurajarea cântecului tău amar,
Și să-ți cheltuești puterea celui mai de seamă dar,
Ca să-i faci mai răi pe oameni, și mai sceptici și mai triști?
Asta vi-i chemarea sfântă de profeți și de artiști?..

Unde ni's entuziaştii, visătorii, trubadurii,
Să ne cânte rostul lumii şi splendorile naturii?
Unde ni's sămănătorii generoaselor cuvinte,
Magii ocrotiţi de stele, mergătorii înainte,
Sub credinţile sfărmate şi sub pravilele şterse
Ingropând vechia durere, cu-al lor cântec să reverse
Peste inimile noastre mângâiere şi iubire, —
Şi cuvântul lor profetic, inspirata lor privire,
Valurile de 'ntuneric despiciându-le în două,
Splendidă 'naintea noastră să ne-arate-o lume nouă!

NU-I DE-AJUNS

Negreșit, ești prea frumoasă.
Ce ochi mari!.. Ce gură mică!..
Cine n'ar putea să-ți zică:
Venere din valuri scoasă!..

Dar eșind, — sub val, vieța
Ți-ai lăsat-o să se 'nece;
Căci ca marmura de rece
Și de albă-ți este fața.

Și de-aceea nu te mire,
Că 'n serate și petreceri
Nici o inimă nu seceri,
Și nu clatini nici o fire...

Cine firea să-și aprindă,
Ș'a lui inimă să-și plece
La o frumusețe rece,
Ca răsfrântă din oglindă?

Cine dorul să-și închine
Unei stătui ambulante!..
Sigur s'o găsi vr'un fante,
Să te-admire, să-ți suspine,

Și să-și mintă lui și ție;
Inșă n'ei ști nici o dată
Dragostea adevărată
Ș'a ei dulce nebunie!

Căci n'ai zâmbet, nici privire
Dulce, galeșă, ferbinte,
Ca să scoți pe om din minte,
Și să turburi vr'o simțire.

Căci atât de nemișcatu'i
Chipul tău, — și 'n ochiu-ți mare
Zace-atâta nepăsare, —
Parcă-i ochiul unei stătui!

Ori-ce dor e scris să moară,
Inima când ți-o cunoaște:
Frumuseța ta de-l naște, —
Nepăsarea ta-l omoară.

Ș'ori ce suflet, când te știe,
Zice, trist, de-a ta ființă:
E-o frumoasă locuință,
Ce păcat că e pustie!

De aceea nu te mire,
Că prin baluri și petreceri,
Nici o inimă nu seceri
Și nu clatini nici o fire!..

Inimile vor vieață,
Nu se frâng așa'n neștire,
Cerșind pietrelor iubire,
Și foc sloiului de ghiață.

.....
Venere, din valuri scoasă,
Cu ochiu mort — făr'o scânteie,
E păcat că ești femeie,
Și păcat că ești frumoasă!..

IN IULIU

☉rașul doarme 'n miezul zilei,
Mocnit subt arșița de vară ;
Pustii sânt străzile și mute —
Un cimitir într'o Sahară.
Iar noi, pândind mișcarea vremii
Pe călendarul din părete,
Cătăm la zilele de vară
Cum trec de goale și încete,
Și 'n aerul închis, ferbinte,
Ce-l vezi cum tremură in soare.
Tânjim de dorul altor locuri
Ca niște păseri călătoare.

Ce mândru-i satu 'n care doarme
Copilăria mea 'ngropată...
Mi s'ar părea un vis, iubito,
Cu tine să-l mai văd odată.

Haidem, — câmpiile ne-așteaptă
Cu flori și cu covoare 'ntinse;
Sub straja dealurilor 'nalte
Dorm șesuri leneșe și linse
Ca netezișul unei ape.
Și lanuri lungi de grâne coapte
Sclipesc ca aurul în soare.
Domnește-o liniște de noapte
Peste 'ntunericuri de codru:
Copacii somnorcși ne chiamă,
S'acopere iubirea noastră
Sub parfumata lor maramă.
Acolo's visuri fericite,
Răcoare și singurătate:
Culcați sub strășini largi de ramuri
În adâncimi întunecate,
Vom ascultă orga pădurii —
Foșnitul frunzelor în vânt;
Viața, gândurile noastre
Ni s'or părea un basmu sfânt?

IERTARE...

Ce frumoasă ești! Cu câtă voluptate își mlădie
Trupul formele-i rotunde, și cu câtă grijă știe
Să-și păstreze 'n mersu-i leneș și în toat'a lui mișcare
Ritmul maestos, molatic, ca al unui val de mare!...
De pe ochii tăi mari, negri, umezi, înfiorători,
Când ridici genele grele, parc'ai disvăli din nori
Doi luceferi,—așa, răpezi, două suliiți de lumină
Din adâncul lor s'aruncă.

O 'nțeleg de ce suspină
Pe-a ta urm'atâtea inimi, de ce-ți-stau atâția 'n cale
Ameștiți de al tău zâmbet, robi ai frumuseței tale!
Tu, printre femei, ești zână fără de asemănare,
Chipul tău e răsărirea unui astru — când apare.

Și 'n lumina orbitoare a saloanelor, prin baluri,
Când pășești, ca o regină, spintecând a gloatei valuri,
Toți încremenesc în urmă-ți, privind lacom după tine:
E un murmur lung de șoapte, de mirare, de suspine...

.....
Cine-i fericitul, care e stăpân pe-așa comoară?
Cine-și farmecă vieța și durerile-și omoară.
In beția sărutării buzelor tale fierbinți,
Suflet înecat în hasme, uitător de suferinți!

II.

A, se 'ncepe valsul. Eată, dintr'un pâlc se deslușește,
Nalt și voinic, un tânăr; — legănându-se pășește,
Și s'apropie de tine. Tu — te-ai și sculat în sus:
Alb, rotund, frumos — a lene — brațul pe grumaz i-ai pus,
Și ca 'n sbor, ca 'n vis te duce, strânsă bine de mijloc;
Pe-al lui umăr îți culci capul, — respirarea ta de foc
El o simte pe obrazu-i. Tu-i simți inima cum bate.
Moleșiți de farmec, ochii vi se 'nchid pe jumătate,
Piept la piept, a voastre trupuri s'au aprins de-acelaș dor.
Ce 'ncețtare pățimașe!... Ce vârtej amețitor!
Părul, fața — de iușeală — parcă vi le suflă vântul;
Doar picioarele, cu vârful, mai ating de-abia pământul.
Lumea stă și vă privește, cât sântei de potriviți;
Inadins, parcă natura v'a făcut, să vă iubiți;

III.

Târziu, singură, trudită, în odaia de culcare,
Stai privind cum din oglindă chipul tău frumos răsare.
Foşnind, hainele desprinse de pe tine, curg grămadă,
Peste şolduri îţi laşi părul, ca o mantie să cadă :
Şi rămâi aşa — 'nceştându-ţi peste cap braţele goale,
Cu picioarele desculţe îngropate 'n blană moale.
Nu gândeşti nimic, şi totuşi simţi că te aprinzi la faţă.
Te 'nfiori ca de-o străină şi fără 'nţeles vieaţă,
Ce s'a deşteptat în tine ; parcă te sfârşeşti de-odată
Intr'o lene caldă, dulce ; apoi iar tresai : — te 'mbată
Pošta străngerii în braţe...

Ah, atunci—ca prin minune.

De-ar eşi *el*, ca o roabă tremurând, i te-ai supune,
L'ai lăsa să te 'njoască, să te calce în picioare :
Cu ce drag ţi-ai da vieaţa, dac'ar fi să te omoare
In aprinsa, fericita şi sălbatica 'nceştare
A nervoaselor lui braţe!...

Ce nesuferită-ţi pare

Liniştea odăii goale! Vălmăşit îţi trec prin minte
Valsul, tinerii, splendoarea, larma dulcilor cuvinte.
Trişti şi obosiţi, în juru-ţi, ochii cată dureros,
De-un suspin îţi saltă pieptul, moi îţi cad braţele 'n jos..
Şi te culci. Tot trupu-ţi arde ; ca de spaimă sânu-ţi bate ;
Te 'ntinzi leneşă 'n răcoarea dulce-a pânzelor cûrate,
Şi 'nchizi ochii. Somnul însă, să te-astâmpere, nu vine,

Căci s'au pus atâtea gânduri stavilă 'ntre el și tine,
Căci ți-aprinzi singură capul cu vedenii felurite:
Te gândești la multe alte nopți, nespuse de fericite,
Și te 'mbeți de voluptatea visurilor ce-ți înșiri,
Pradă unor desfrânate și bolnave 'nchipuiri...

Unde's ochii arși de doru-ți să te vad'așa, culcată,
Cu adâncă lor privire fioros să te străbată?..
Unde 's buzele 'nsetate, răsuflarea să ți-o soarbă?
Unde-i el, stăpân pe gândul și pe patima ta oarbă?..
Dar încet îți bate 'n ușa cineva. Tu, nemișcată,
Cu glas silnic îi strigi: *intră!*.. Sfiicios, în prag s'arată
Un bătrân pleșuv și gârbov, slab, nervos, și mic de stat.
Binișor înaintează — ți s'apropie de pat,
Cu evlavie-ți ia mâna, ca pe moaște, ș'o sărută;
Sub privirea lui duioasă tu stai rigidă și mută.
Cu ochi galeși îți cerșește un surâs, o vorbă bună,
Dragostea-i chinuitoare ne 'ndrăsnind să ți-o mai spună,
Și tăcerea ta e plină de muștrare și de ură.
Vede bine că-i ridicul, ș'ar plecă — dar nu se 'ndură:
Lângă tine-i cald, și dulce, ș'un parfum, care-l îmbată;
Convulsiv îți strânge mâna, lacom nările-și dilată,
Și oftează.

O ce crudă ironie! Tocmai cine
S'a găsit să-și lege soarta și viața lui cu tine!..

.....

.....

Suflet zbuciumat de spasmul tinereții netrăite,
Și 'ncărcat de-o frumuseță dătătoare de ispite,
Poți să cazi, fără mustrare... Ale tale dulci păcate
Negreșit că și de oameni și de sfinți îți sânt iertate!

PARTEA CEA MAI BUNĂ

Stând la geam c'o floare 'n mână,
Cată 'ntrebător spre mine:
«Nu-i așa că-mi șade bine
Și c'ai vrea să-ți fiu stăpână?»

Eu pricep — îmi plec privirea
Cu sficală prefăcută:
«Cuvântarea ta cea mută
Mă învață ce-i iubirea.»

Ea la gură-și duce floarea,
Și 'nchizând din ochi, suspină :
Doar o clipă de lumină...
Ș'a plecat Ispititoarea.

Ca un cântec îmi răsună
Din departe amintirea ;
Și atât ni-a fost iubirea...
Poate-i partea cea mai bună.

LINIȘTE

(Amicului meu Delavrancea)

Tinere, ce-ți strângi în palme tâmplele inferbântate,
Pe când mintea ta, în friguri, ca o flacăra se sbate.
Năbușită înlăuntru, — dacă, după nopți de trudă,
Migăcind vorbă cu vorbă, c'o 'ndărătnicie crudă,
Ai ajuns să-ți legi în stihuri vr'o durere, sau vr'un vis,
Nu-ți întemeiă o lume de iluzii pe ce-ai scris,
Nici nu te 'mbătă de vorba cui ar stă să te admire! —
În dezordinea vieții inecând a ta gândire,
Și spărgând smalțul de forme și de amăgiri, ce-ascunde
Miezul urilor eterne ș'al durerilor profunde,
Vei vedeă cât de fatală-i dușmănia celorlalți,
Când de-asupra lor talentul ți-a dat aripi să te 'nalți
Și când leneșa lor minte, dată pe gândiri ușoare,
Se împiedică de-o muncă ce-o cutremură ș'o doare.
Fermecați de-o ciripire liniștită și dulceagă,

Adormiți de vorbe goale, cum vrei tu să-ți înțeleagă
Versul încărcat de gânduri, și cum crezi c'au să te ierte.
Când îi smulgi din pacea frazei sunătoare și deșerte?..

Nu, nu te-așteptă să-ți fie cu flori calea sămănată.
Munca de artist e crudă, și e trist'a ei răsplată.
Ars de-apururea de setea formelor neperitoare,
Cu dorința ta — maestrul neputând să se măsoare,
Câte visuri nu-ți întuneci tu, cinstit preot al artei,
În descurajarea tristă de-a vedea, cât de departe-i
Strofa ce-ai purtat-o 'n minte, de cea scoasă la lumină !..
Amețit, trudit, pe mână capul greu ți se înclină,
Și suspini amar de mila frumuseții, care-ți moare,
Zugrumată 'n închisoarea vorbelor ne'ncăpătoare.
Și dac'ai putut alege și 'ntrupă vre o icoană,
Din deșarta, viforoasa existenții tale goană,
Cum vrei tu, ca în pervazul altor minți, altă lumină
Imbrăcând-o, să rămâe tot icoana ta, senină?
Fiecare, în îngusta-i minte când va fi s'o prindă,
Strămbă și mototolită, ca 'ntr'un ciob prost de oglindă,
Va vedea-o 'n el, pătată de-a lui proprie prostie.

A, — sânt fericiți aceia căror nu li-i dat să știe
A creării dureri sfinte, și pe care îi imbată

Ritmul generos, în care își scriu proza nesărată,
Toaca bunele silabe, și duioasa 'ncredințare
Că 'nsemnați cu stemă 'n frunte, ce-au scris ei e lucru mare!
Al acestora-i triumful: veșnic fețele senine,
Drepți, infumurați, c'un zimbet protector, privesc la tine.
Ei sânt veseli: au o' gloată de naivi, ca să-i admire,
Și se 'ngrașă de prostie, de noroc și nesimțire.
Căci cuvintele blajine și nimicurile lor,
Desmierdând frumos urechia, cad în gustul tuturor.

S'or găsi și pentru tine, suflet generos și mare,
Ș'incă mulți, ca să-ți arunce un cuvânt de 'ncurajare.
Vei avea cinstea să intri și prin casele bogate,
Unde ți-or întinde mâna, c'o 'ngrijită bunătate,
Doamne mari, cari-și vor face ochii mici ca să te vadă,
Tineri parfumați, de spirit, sclivisiți ca de paradă,
Și domni gravi, plini de afaceri, ce te-or întrebă discret:
Cam ce sumă să câștige cu-a lui versuri un poet!..

Și vei stă cu ei la masă... A... dar ia aminte bine,
Că 'n *bonton* sânt pravili grele pentr'un necioplit ca tine.
Te păzește să nu vatămi a lor gusturi rafinate.
In discuții — ori ce-ar zice — lasă-i, dă-le lor dreptate.
Anecdota, calamburul — acolo fiind la preț,

Cată-le prin almanahuri, și vei trece de isteț.
Pân'atunci, neavând spirit, nu prea 'ntinde vorba multă;
Nici să taci așa într'una, căci tăcerea ta-i insultă...

După masă — se 'nțelege — doamnele te vor rugă,
Cu obișnuitul zimbet, ca să le citești ceva.
Tu, mișcat de-atâta cinste, îți scoți foile îndată,
Sfiicios, cătând-la lumea ce 'mprejurul tău stă roată,
Te închei frumos la haină, și... începi. — Una suspină,
Alta râde, face semne, și s'apleacă spre vecină.
Conversația începe: de copii, de slugi, de rochii...
«Are hază» șoptește gazda, spionându-te cu ochii.

«Uf, ce ânost! Cine-i ăsta?» într'un colț se 'ntreabă două.
«De, închipuie-ți, săracul!.. de povești ne arde nouă?»

.....
«A, s'a isprăvit!..» Din vorbă se 'nterup, pentr'un moment;
Fiecare se silește să-ți arunce-un compliment:
«Inspirat ați fost de muze!.. Prea frumoasă poezie!»
Nu uită c'aci se cere să roșești de modestie. —
Datoria ta făcută — poți să te retragi cuminte
Doamnele-și reiau în pace vorba lor de mai 'nainte.

Spune-acum, dacă-ți surâde o asemenea viață,
Și de crezi că e o soartă fericită și măreață,
De-a lăsa acestor oameni dreptul să te umilească!
Căci, pentr'un sărac, ce simte, nu e rană sufletească!
Mai grozavă, de cât mila rea și disprețuitoare,
Cu care-l privesc bogații din deșarta lor splendoare!
Ce? Atâta timp să cauți dureroasa întrupare
A unei lumini de-o clipă ce 'n viața ta răsare,
Și din haosul de gânduri s'alegi sfintele icoane.
Ca să faci frumos cu ele la boeri și la cucoane?
Dar ar fi să te cutremuri de disgust și de rușine,
Când ai știi cu ce 'ngâmfare, ce de sus privesc la tine
Toți neghiobii ce-ți dau mâna socotind că-ți fac onoare!
Și mai vîi să 'nfrângi disprețul nesimțirii zimbitoare
Ș'al biletelor de bancă — cu ce-ai scris — cu ce-ai gândit?
Cine vrei să te 'nțeleagă, saltimbanc nenorocit?..

A, nu-ți tăvăli talentul prin saloanele bogate,
Unde capul nu gândește, unde inima nu bate
De cât dup'o anumită și stupidă invoială —
Unde omul i-o păpușă, și viața o spoială!
Fugi de zimbetul fățarnic și de strângerea de mână
A acestor măști, ce firea omenească o îngână..,
Fugi. — E-un vicleim ridicul, monoton din cale-afară:
Veșnica deșărtăciune ține capătul de sfară!

Suflet înecat de gânduri sfinte și neperitoare,
Lasă-ți clipele vieții înțelept să se strecoare,
Răsărind de pe-a lor urme, dungi neșterse de lumină ;
Și de vrei să-și dea arta mângâerea ei senină,
Ca un pusnic te închide în odaia ta săracă,
Și dorințelor deșerte poruncește-le să tacă :
Lumea ce ai fost visat-o neaflând-o nicăiera,
Caută-ți în tine însu-ți liniștea și fericirea.

M A M E I

Din vremile apuse ș'atât de fericite,
Aducerile-aminte adesea mă 'mpresoară.
Ce de vieață 'n urmă !... Ca un potop mă'ngHITE
Pusderia de visuri, pierduta mea comoară
Din vremile apuse ș'atât de fericite !

Cum se desfac, din noapte, icoane vechi și sfinte !
Și ca din cărți, trecutul, fantastic mi s'așterne ;
Atâtea dulci videnii îmi picură în minte, ||
Cu durerosul farmec al pierderii eterne !... ||
Cum se desfac, din noapte, icoane vechi și sfinte !

Figura ta cuminte, duioasă și senină,
Răsare, scumpă mamă, din vremile acele,
Ca o madonă sfântă, scăldată în lumină.
Ce clară stă 'n pervazul copilăriei mele
Figura ta cuminte, duioasă și senină!

O lene grea se lasă din cerul cald de vară.
De soare-i plină casa. Tu 'ncet, pășind pe scânduri,
Lași storurile groase, și dai muștile-afară.
Apoi, prostii de-a mele ascuți și cazi pe gânduri.
O lene grea se lasă din cerul cald de vară.

Curg valuri mari de umbră și se 'mpânzesc pe vale.
Din șes, privim, spre cōdru, cum soarele se 'neacă.
In mirosul de iarbă, tăcuți pășim agale,
Și bolta răcorită, mai jos, parcă s'apleacă,
Curg valuri mari de umbră și se 'mpânzesc pe vale.

Stai dreaptă 'n strana vechei biserici de la țară;
Eu bat la sfinți, mătânii, și-i pup, și-i rog cuminte,

Cum blândește-ți povește de mic mă învățară.
Tu, palidă 'n estazul înduioșerii sfinte,
Stai dreapta 'n strana vechei biserici de la țară.

Din cărți cu slovă veche și cu figuri frumoase,
O lume ca de visuri, cu totul minunată,
Mi-o scoți, și pe 'ndelete, începi a mi-o descoase
Cât farmec e 'n această vieață, adunată
Din cărți cu slovă veche și cu figuri frumoase!

La patul meu, tăcută, veghind neadormită,
Incet, pe fruntea-mi arsă de friguri, mâna-ți luneci,
In mine 'ți stă vieața... întreaga ta ursită;
Și după cum mi's ochii, te bucuri sau te 'ntuneci,
La patul meu, tăcută, veghind neadormită.

Din câți copii pe lume's, nici unul nu-i ca mine.
Și cât mă vezi de mare în planurile tale!...
La zodii chiar, s'arată cum am s'ajung de bine,
Și ce măriri m'așteaptă în norocoasa-mi cale!
Din câți copii pe lume's, nici unul nu-i ca mine...

Ce dureros se stinse deșarta-ți așteptare!
Pierdut, te văd, din cruda vieții vijelie,
Nenorocită mamă, și plâng că nu's în stare
O slabă mângâere să-ți dau, cât de târzie, —
Ce dureros se stinse deșarta-ți așteptare.

De fiul tău departe, stingheră și trudită,
Ne mai având puterea de-a te ruga și plânge,
Azi îți privești, cu silă, vieța amăgită,
Cum a rămas pustie și cât de trist se stânge,
De fiul tău departe, stingheră și trudită.

Ca pete mari de umbră pe-o miriște uscată,
Așa, pe-a noastră urmă, trec stoluri lungi de gânduri.
Nimic nu mai există din câte-au fost odată.
Ș'asupra noastră anii pustii trec, rânduri-rânduri,
Ca pete mari de umbră pe-o miriște uscată.

SONET

Sânt zece ani. Ce curios îmi pare
Aspectul lucrurilor vechi, uitate!
Ca dintr'un somn, de-odată deșteptate,
Parcă privesc c'un aer de mirare...

Mai strâmtă-i casa, toate's micșorate,
Mă uit ca'n vis, și caut prin sertare,
Nimicuri scumpe... inima-mi tresare
De-o sfântă și duiosă pietate.

Aceleași cadre 'mpodobesc păreții,
Din rame, cată lung și trist la mine:
Povești pierdute 'n haosul vieții,

De farmecul de-odinioară pline,
Imi readuc parfumul tinereții...
Parfum de flori crescute pe ruine.

SONET

Lăsați-mă singurătății mele
'Mi-albește capul, în vârtejul lumii.
Pe frunzi de valuri stă cununa spumii,
De mult ce se frământă între ele.

De visuri inima pustie nu mi-i...
Senin mă urc pe-a lor înalte schele,
Străbat albastre văi, plutind prin stele,
Pământul ducă-și droaia lui de mumii!

Tihnit, ascult a gândului poveste,
Mă'nșel și cred că tot ce-a fost, mai este.
Ce dulce-i astă amăgire-a vieții!

Tăceți s'adorm, nu voiu să prind de veste,
Că mi s'a stins văpaia tinereții,
Ș'asupra-mi anii grei 'și-aștern nămeții.

SONET

Din nou coboară-te 'ntre noi, Isuse,
Căci iarăș turma ta e rătăcită,
Și iar se 'ntinde noaptea cea cumplită
A vechii uri, de Tine-atunci răpuse.

De-abia se mai zărește ca prin sită
A mântuirii stea. Dar cât de sus e!
Se depărtează parcă... Cine spuse
Că stingerea ni-i singura ursită.

O, vino, iubitorule de oameni,
In sufletul bătrânei lumi să sameni
Din nou credința cea mântuitoare..

Cunoaște-l-vom? Plecă-vom fruntea oare,
Când întinzându-și mânilor-amândouă
Asupra-ne, va zice: «Pace vouă!»

SONET

Cât ne iubiam, și cum credeam odată
Că-i un amor ce nu se va mai stinge,
Că tot ce'n gândul nostru se răsfrânge
E-o lume veșnică ș'adevărată !

De multe ori, dorința de-a te strânge
La piept mai caldă, mai pasionată,
Imi deșteptă o grijă 'ntunecată :
«Când voiu muri...» și tu 'ncepeai a plânge...

Poveste-i azi, și nici măcar nu-i tristă
Căci totul s'a sfârșit pe nesimțite ;
Nici urmă din ce-a fost nu mai există.

Vezi tu, ce de iluzii risipite !
Un semn, o fluturare de batistă...
Și ca un val uitarea ne înghite.

SONET

Dar nu 'nțelegi, că e cu neputință
O clipă să mai gust din cele duse?..
Cu farmecul durerilor răpuse,
Din preajmă-mi fugi, deșartă năzuință!

Astâmpără-te, dor de vremi apuse,
Prilej de nesfârșită suferință!..
S'a stins, cum nici n'ar fi avut ființă.
Frumosul vis, ce-atât de drag îmi fuse!

Uitare, vin' cu liniştea ta dulce,
Zi gândului că-i ceasul să se culce :
E noapte, stinge lampa amintirii ;

Lumina-i bate 'n criptă de morminte...
Intunec-o, s'adorm de-aci 'nainte,
C'am zis de mult adio fericirii !

SONET

Vuind s'asvârl şuvoaele de vale,
Pe deal stă zarea de brânduşi albită.
In aer 'i-o căldură liniştită,
Pe bolţi un nor de-argint se rupe'n pale.

Sar apele din matca prididită;
Un cocostârc, pe mal, păşeşte-agale,
Dând spaimă'n broaştele ce-i fug din cale.
Ies aburi calzi din pajiştea 'ncropită,

Și nici un sloiu n'a mai rămas pe gârlă ;
Doinind, s'aude trișca de la târlă,
Iar mieii, strânși în câduri, sburdă'n soare :

Pământu 'ntreg, ca'n prima-i dimineață,
Se umple de lumină și vieță,
Iar inima-mi se 'ntunecă și moare.

SONET

Țâți ochi frumoși și visători, poete,
N'or fi plângând pe versurile tale!
A, de-ai putea să le'nsoțești în cale,
Te-ai consolă, văzând cu câtă sete

Le sorb fecioarele sentimentale,
Cum te'ndrăgesc — zeu palid cu lungi plete,
Și-și torc iluzii, și dorinți secrete,
Și basme dulci, din cântecu-ți de jale!

Pe cartea ta se'nvață să suspine
Atâtea inimi gingașe, curate...
Tu nici le știi. Instrăinat de tine,

De dor te mistui în singurătate;
Doar filele, de sufletul tău pline,
Strâng amintiri duiosă — flori uscate.

SONET

M'am regăsit. Ce dor mi-eră de mine —
Copilul visător de altă dată!
Mă simt plutind — privirea mea 'nsetată
Se pierde 'n orizonturi largi, senine.

De-acum, ispititori în van mai cată
Violenii ochi... îi știu atât de bine!
O, nu mai tremur când mă uit la tine,
Și azi te iert, căci rana-i vindecată.

Iar visul tău — ca pânza Penelopii —
Se țese ziua, noaptea se distramă...
Noian de întuneric ne desparte !

Zadarnic zâmbitoare te apropii
Și glasul tău tremurător mă chiamă —
Tot mai străină-mi ești — tot mai departe...

SONET

Din tot ce ne-a fost drag mai înainte
Povești rămân și cântece 'nvechite ;
Ne fură clipele, pe nesimțite,
Din flori mirosul — senzul din cuvinte :

Și'n liniștea 'nserării — ce ne 'nghite,
Ca frunzele uscate pe morminte,
Se scutură aducerile-aminte
Pe inimile noastre ostenite.

Ruini sântem, — și orice gând ne doare,
Căci e făcut din temeri și regrete.
Te blestemăm — și totuși, cu ce sete

Intindem buzele tremurătoare,
Vrăjita-ți undă să ne mai îmbete,
Vieață — pururea fermecătoare !

SONET

Ce mult aş vrea să mai iubesc odată,
Să simt din nou a vieţii primăvară,
În drumul meu pustiu să mai răsară,
Ca din poveşti, o zână adorată.

Să scriu răvaşe lungi, şi'n orice sară
Să trec pe la fereastra-i luminată,
S'o văd la geam, cum umbra şi-o arată,
Şi ore 'ntregi s'aştept să-mi mai apară.

Din ochii mari, privirea ei ferbinte
Asupra-mi blând și dureros să cadă,
Și'ntr'un suspin ea să-mi citească gândul...

Frumosu-i chip să farmece-a mea minte,
Și ca pe-un astru'n sufletu-mi purtându-l,
Să fiu copil, și visurilor pradă!

SONET

A revenit frumoasa primăvară;
Copacii parcă's ninși de-atâta floare;
Dorinți copilărești, renăscătoare,
Fac inimile noastre să tresară...

Iubire e în razele de soare,
Și farmec în a codrului fanfară,
Și visuri dulci în liniștea de sară:
In cer și pe pământ e sărbătoare.

Ascult, privesc, respir cu lăcomie,
Căci toată frumusețea asta-mi pare
Că niciodată n'are să mai fie!

Și's fericit, c'am fost o clipă 'n stare
Să simt, în marea lumii armonie,
A gândurilor mele intrupare.

SONET

Vrăjit, tot șesul clocotește 'n soare,
Și-i svon — e nuntă mare 'n lumea mică:
O pulbere de glasuri se ridică
Din mii de guri, un templu-i orice floare.

Tu n'ai iubit — nu știi ce va să zică
Puterea asta 'n veci renăscătoare.
Și totuși o presimți, — căci visătoare,
Te strângi de brațul meu, parcă ți-e frică;

Clipești — și buzele, nesărutate,
Îți tremură, ca'n somn, de-o aiurare,
Și inima neliniștită-ți bate...

În jurul tău palpită 'ntreaga fire ;
Iar florile's așa de parfumate,
Că'n clipa asta tu respiri iubire !

LA VATRA RECE

I.

Oblonitu-mi-a fereastra
Gerul, cu-a lui flori de ghiață,
Și, în toată casa asta,
Eu sânt singura viață.

Dac'ar fi un foc în sobă,
Mi-ar părea că sântem doi,
Aș mai sta cu el de vorbă,
Mai uitând cele nevoi :

Ne-am pricepe 'n de noi plânsul,
Eu cenușă, — el scânteii,
Câte nu mi-ar spune dânsul
Din poveștile cu zmei!

Anevoe vremea trece,
Când uritul greu te-apasă.
Ce ursuză-i vatra rece!
Parc'aș sta c'un mort în casă.

II.

Se aude 'n horn nebunul
Viscol, aprig vâjiind,
Și din strășini, câte unul,
Turțuri rupți cum cad plesnind.

Sună 'n crengile lovite
Uscat zgomot ca de oase,
Și vârtejuri, răpezite,
Bat în ușă mânioase.

Se arată 'n neguri luna,
Albe stelele clipind, —
Și de ger s'aud într'una
In pod corzile trosnind.

Mi-ar prii, pe-o așa iarnă,
O 'mpetrită amorfire
Indelung să mi s'aștearnă
Peste cuget și simțire :

Să adorm—capul să-mi scutur
De povara cugetării...
Cât aş da, să văd un flutur
Tăind para lumânării!

TRADUCERI

DIN

ADA NEGRI

De cât-va timp Italia pare a intra într'o nouă perioadă de înflorire, de glorioasă primăvară artistică, vădită mai ales prin manifestarea puternică și plină de o impunătoare originalitate a literaturii ei. În pleiada de talente cari au determinat în anii din urmă această fericită mișcare literară, Ada Negri — de abia de curând intrată — ocupă un loc de frunte. Până mai acum vre-o doisprezece ani nimeni nu știă de existența ei. O biată fată dela țară rămasă de mică fără tată, crescută în neazuri și în sărăcie, muncește, învață — mai mult singură învață — și, la vârsta de 18 ani, izbutește să fie numită învățătoare la un sat — neașteptată bucurie pentru mama ei, ale cărei mâini slabe de boală și de bătrânețe nu mai puteau munci pentru două guri, — bucurie stricată însă, udată și asta de lacrimi, căci, neputându-și părăsi casa, e nevoită să se despartă pentru cine știe câtă vreme, de mica, de scumpa ei Ada, — ș'atâta are.

O curte largă și murdară, care e și ocol de vite, în fund o casă mică, veche, o odăiță afumată, cu căraie de ploi pe pereți, printr'o fereastră de hârtie deabia pătrunde puțină lumină; și cea mai de seamă mobilă e o ladă cu cărți, care slujește noaptea de pat, — iată locuința sârmanei învățătoare dela Motta-Visconti, iată primul conac în aspra cale a vieții, primul adăpost al aceleia care, peste puțină vreme, avea să dea Italiei cele mai atingătoare, cele mai calde, mai generoase, și mai pasionante versuri ce s'au scris vre-o dată. De-aci pornia Ada în fiecare dimineață,

adesea pe zloată, frământând noroiul cu bocâncii ei mari și grei până la școală, să învețe alfabetul pe cei 80 de copii ai satului tăcut, depărtat și sălbatic, în care trecerea unei trăsuri eră un eveniment. De-aci și-a trimes Ada primele versuri, primele bătăi violente ale inimii ei de poetă, la «Illustrazione Popolare» — un fel de «Gazeta Săteanului» a Italiei.

Între străini, necunoscută, neînțeleasă și neubită de nimeni, pătrunsă și vibrând toată de adâncile suferinți ale poporului, mai mult decât de propriile ei dureri, ea a simțit de timpuriu misterioasa tresărire a geniului, și inima ei caldă de Italiancă și de poetă a scos, dela primele încercări, accente de o mișcătoare sinceritate, strigăte de acelea pe care numai durerea adevărată știe să le dea, versuri ce par a zbucni din sufletul unui popor întreg. Iată pentru ce, nu numai în Italia, dar și în străinătate, în Franța mai ales unde e atât de admirată, când vorbesc criticii despre ea, o numesc cu drept cuvânt, la «prophétesse du peuple».

La început poeziile ei, publicate numai în «Illustrazione Popolare» au trecut aproape neobservate. Tocmai după vre-o doi ani, când au prins a fi reproduse și de alte reviste, cunoscutul entuziasm al Italianilor a tresărit la acest glas nou, care știa să cânte așa de răsunător și într'o limbă așa de frumoasă pasiunile, durerile și aspirațiile Italiei moderne. Și atunci s'a pornit un adevărat pelerinaj; profesori, deputați, literați, ziariști, admiratori din toate unghiurile țării s'au dus la Motta-Visconti să vadă, să cunoască pe geniala lor poetă. Mai visă ea, sârmana, în acel infern de copii sgomotoși și neastâmpărați, că va fi într'o zi atât de sărbătorită!

Astăzi Ada Negri, în vârstă de 34 de ani, este una din cele mai simpatice și mai glorioase figuri ale Italiei, în al cărei câmp literar sânt atâtea femei de mare talent. E profesoară la o școală secundară de fete din Milano, s'a măritat cu un fabricant bogat, și a rămas aceeaș poetă, prietenă săracilor.

«ȘI CEI DIN URMĂ CA ȘI CEI DINTĂI»

Așa a zis El. La apus, departe,
Strălucitorul cer al Palestinei
 Eră 'necat în sânge.
În dreptul soarelui se grămădisă
Nor peste nor — părea că e ruina
Unei cetăți cu turnurile 'n flăcări.

Și'n tragicul apus, pân' și tunica
Și manta lui Isus așa de albă,
 Cu foc păreau tivate.
Peste deșert, pe mare, peste codri,
Peste cei mici, ingenunchiați în rugă,
Peste durerile smeritei gloate,

Tună dumnezeescul glas în vasta
Mușenie : «Cel ce-a gemut în umbră,
Măine va zâmbi 'n lumină.
Și orbilor li se va da vederea ;
Cei slabi și obidiți și singuri — mâine
Vor huzuri în slavă...

Cine flămând și'n frig și fără sprijin
S'a abătut la praguri ne'ndurate.
Cine-a cerșit iubire
Ș'a plâns de-apururi, neiubit de nimeni,
Cel ce, fără de vină, a fost durerii
Și hulilor dat pradă,

Cu flori de mirt încununat păși-va
Pe căi de raze și farmec pline,
Unde-i aevea visul ;
Și beat de libertate, beat de soare,
Printre maslini va merge spre lumina
Domniei viitoare !

.....

Sus cei nenorociți și slabi, sus robii,
Sus, sus cei umiliți, sus asupriții,
Sosit-a ora sfântă, —

In numele lui *Dumnezeu* te scoală,
Popor de sclavi, fă-ți scut din acest nume,
Invinge, iartă, du-te !...»

Așa vorbi El. Gloatele și cerul,
Bătrânii palmieri, și văi și ape
- Ascultau. In juru-i
Femei, îmbrobodite 'n lungi marama,
Cătau cu ochii umezi, însetate,
Spre visul unui viitor de pace.

Și sub pământ, și'n vastul sân al mării.
Sămânța veacurilor viitoare
A tresărit la glasu-i.
Spre cer nălțând divinu-i cânt, cu ochii
Senini îmbrățișă El universul,
Zâmbind... și Crucea-l așteptă în umbră.

ÎN NOAPTE

Un cântec tremură în depărtare :
E un duios și cald glas de femeie,
Și-ajunge 'ncet, misterios, la mine
Printre salcâmi în floare — de departe.

Un sfânt miros de smirnă 'mbălsămează
Livezile-adormite de-al tău cântec,
O, neștiuto, sub imensa boltă,
O suflet ce vorbești în întuneric !

Cine ești? Ai greșit, ai plâns vreodată
Lâng'o ființă scumpă 'n agonie?
Pe pulbera iluziilor stinse
Te 'ncinge dorul de pustietate?

Și ce mister de dragoste și milă
Mă face să-ți fiu soră 'n clipa asta,
O, neștiuto, subt imensa boltă,
O suflet ce vorbești în întuneric!

ȚIE, MAMĂ...

E drept, sânt tare. Pe stâncoasa cale.
Credinți — fășii din inimă-mi lăsat-am;
 Și totuși, cu mândrie,
Pășesc spre luminoasa auroră.

Am infruntat loviri de pretutindeni,
Invidii lașe, uri întunecate.
 Durerile opus-am
Răbdarea a o sută de vieți!

Și, suferind, în veci n'am scos un gemăt ;
Nimic nu-mi pleacă fruntea, nici gândirea,
 În adevăr sânt tare :
Eu sânt stejarul neclintit de vânturi.

În cântu-mi tremură iubirea sfântă
De oameni și de lucruri, creatoare,
 Eternă ca sămânța,
Ca sărutarea soarelui, fecundă.

O, mamă, binecuvântează-mă !
Tu singură mă întărești în luptă,
 Când mă înneacă plânsul
De nu mai știu liman, nici mângâere ;

Când simt, ca într'un groaznic labirint,
Că mintea mea se zbate 'n întuneric,
 Și straja mea — virtutea
Ce-mi dă curaj și forță — stă să moară,

Te chem — ș'atât de mândră și de mare
Mi-apari, cu blânda, nobila ta frunte,
De ani incununată
Cu vițe albe și strălucitoare ;

Așa senină mi te-arăți în calmul
Dumnezeesc al bătrâneții tale,
Tu ce dureri cumplite
Ai infruntat, stând drept în fața morții ;

În ochii tăi i-atâta bunătate,
Ș'atâta 'nțelepciune ai în față,
Și'n zâmbet, și 'n mișcare,
Că eu mă simt, prin tine, renăscută ;

Și trup din trupul tău mă'mbracă iarăș,
Putere din puterea ta, o, Sfânto !
Resaltă 'n mine mândrul
Stejar sălbatec neclintit în vânturi.

CEAS DE LINIȘTE

Din cer cad sărutări în noaptea asta. —
Încet, ușor ca fulgii de zăpadă
 Cad sărutări de dragoste
Din cerul luminos și cald de vară.

Cad lin pe ochii cari 'n întuneric
Întrezăresc fantome de iubire,
Pe ochii triști și rugători în cari
Mai licărește-o rază de speranță.

Cad lin pe trupuri albe, neatînse
De mirele-așteptat ce nu mai vine.
Gingașe trupuri, candelile uitate,
Pleoape ce se 'nchid de-ascunse doruri.

Cad lin pe inimile turburate
Ce 'n frigurile 'n veci nepotolite,
În setea fericirii negustate
Suspina cersind umbrelor.: iubire!

Din cer cad sărutări în noaptea asta
Tăcute, 'ncete, bine-cuvântate,
Astâmpără suspinele,
Sorb lacrimile ce'n deșert se varsă.

FĂRĂ RITMU

Trece prin odaia 'nchisă
Tainicul fior al serei.
Clapele 'nsuflețite suspină
Sub albele-ți degete, Nice
Și tu ești în alb îmbrăcată
Ca o fantomă. — Cântă.

O palido, palido, eu știu că 'n curând ai să mori ;
C'atuncia când tusea te 'nneacă
Îți iai dela gură batista pătată de sânge.
Tu nu-mi vorbești, cânti.
Nu-ți văd fața, nu-ți văd ochii.
Visători în care pâlpe-un dor de sărutări,

În cari parcă tremură o lacrimă
Pururi :
Văd rochia-ți albă,
Văd părul tău lung de mătase,
Și simt sufletul, sufletul,
Sufletul tău, Nice, ducându-se 'n note.

E Beethoven. Când el plăzmuia
Acea sfânt'armonie,
Tu nu trăiai, Nice, eu nu trăiam încă :
Dar opera ce-o 'ncheag'un artist
Lumea, cât lumē-i, o soarbe
Ș'o face carne și sânge al ei :
Și astăzi, mai mult decât orice cuvânt,
Muzica asta rostește
Ceeace simți tu, ceeace simt eu. — Cântă.

Spun acordurile grave
Ascunsa ruin'a trupului tău așa de frumos,
Mistuit de boală.
Spun tinereța-ți ce nu vrea să moară,
Spun că tu ești soție,
Și spun că tu ești mamă,
Și copilașu-ți îngână primele vorbe gingașe,
Și tu pentru el, pentru el,
Ai vrea să trăești...

Tu nu-ți întorci capul :
Nu-ți văd fața, nu-ți văd ochii,
Ochii tăi visători în cari palpâe
Un dor de sărutări,
În cari parcă tremură o lacrimă.
Pururi.
La pământ mă 'nchin și sărut haina-ți albă,
Eu femeie — ție zeiță,
Ție ce mâni ai să mori.
Și-mi spun acordurile grave :
Tu ce rămâi în lume, tu de iubire 'nsetată,
Nu pierde vremea, nu pierde vremea, iubește :
Iubește pe cei obidiți și desperați,
Tu, slabă și singură,
Pentru cei slabi și singuri, fii vrednică și tare.
Fă ca ne'ndurata moarte
Să caște trupului tău groapa
Când sufletul
Răspândit în sfărmături tremurătoare,
Desfăcut în milioane de-atomi luminoși,
Va fi mângâiat
Bietele inimi zdrobite și singure 'n lume.
Iubește — nesfârșit e-amorul,
Căci nesfârșită e durerea.

MUTARE SILITĂ

Sărmanii oameni, n'au plătit chiria,
Și boarfele în drum li-s aruncate:
Sărăcăcioase haine — țoale rupte...
Mutarea asta pare-o agonie.

Și ploaia curge batjocoritoare
Pe zdrențe vechi pe mobile mâncate
De cari, descoperite, rușinoase.
În ele e un suflet care plânge.

Și patul cugetă la desmierdarea
Ce-a ocrotit și care-a dat durerii
Doi copilași plăpânzi cu mâini de ceară
O, blăstămat amor al sărăciei!

Și țipă 'n vânt: Cine-a dat drept femeii
Flămânde, slabe — pentr'o sărutare —
O viață nouă în infern s'asvârle?
La cei săraci, iubirea e o crimă.

Sub ploae carul scârțâe; urmându-și
Ruina 'ncet, un muncitor pășește,
Cu fruntea 'n jos, uscat, mut de durere,
Și ochii triști, nici mai privesc în urmă.

Și lângă el femeea, ostenită,
Cu doi copii de mână. În tăcere,
Se duc mereu — și nu știu nici ei unde,
Și ploaia-i biciuește fără milă.

Un chin cumplit, ce pare c'amenință,
Mocnește 'n sdrențele îngrămădite,
In carul vechiu ce geme și trosnește,
In cei patru pribegi cu chipuri slabe.

Ș'acea mizerie ce 'ncurcă drumul,
Acele mobile stricate, roase,
Ce prin noroiu spre viitor se 'ndreaptă,
Par începutul unei baricade.

LOGODNICA

El zise: «Plec — și munții și oceanul
Or să despart'a noastre brațe 'ntinse.
O, cugetă la mine 'n vremea asta!

Așteaptă-mă. Pe inimile noastre.
Uitarea 'n veci nu-și va întinde somnul.
Iubirea noastră, suferind, va crește.

Și ea — a așteptat. Minute, ceasuri
Și luni și ani, ani lungi de dor, de lacrimi,
Trecură făr' o rază, făr' o floare

În păru-i de fecioară, des și negru.
Și când de pe-al ei chip căzù podoaba
Și dulcea strălucire-a primăverii,

Ș'o sbârcitur' adâncă pe figură-i
Rânji (căci picătura sparge piatra)
El — în sfârșit — din depărtări se 'ntoarse.

Dar nu sbucni nici lava înfocată
De sărutări, nici vechea lor iubire.
Ea lung privi stăpânul, și el sclava,

Să-și mai găsească formele-adorate
Odinioară... Și 'nlemniți stătură
Cu ochii în pământ. Părăgini triste

Prăpastia 'ntre ei se redeschise.

C O P I L

Neliniștit, pipernicit și palid,
Născut dintr'un fierar ș'o țesătoare,
Lăstar de nevoeși, crescut la umbra
 Unei locomobile.

Desculț, cu gâtul gol, cu bluza ruptă,
Eră frumos cu ochii lui sălbatici
Nici nu-i pășă de șuerul viclenii
 Cu roți strălucitoare:

Copil pierdut într'un infern, micuțul,
Fugea printre mașini și căngi, sburdalnic;
Orice curea parcă voia să-l prindă
Ca gura unui șarpe;

Ș'orice cârlig parcă voia s'apuce
Trupșoru-i fraged, în bucăți să-l rupă.
Ș'orice burghiu părea că vrea să-i spargă
Mânuța-i delicată.

Și el — prin întuneric și primejdii —
Trecea zâmbind, biruitor și teafăr:
Printre ocări murdare și blesteme
Trecea curat și vesel.

Când seara toropea ca o sfârșală
Pe lucrătorii amețiți de muncă,
Ș'o greutate se lăsa pe pieptul
Femeilor trudite,

Când țesătorii, palizi, trași la față,
Tăcuți și triști lăsau din mână lucrul,
Printre mașini se auziă în triluri
O voce dulce, clară.

Cântă copilul. Micul nebunatic
Al locului de muncă și durere,
Cu mânele la spate — un imn pe buze,
Și'n piept — cruda ftizie.

Puțin câte puțin slăbi. — Cumplit e
Pentru copii zăduful greu, și praful,
Și aerul stricat ce 'nveninează
Și gura și plămâni.

Puțin câte puțin se stinse. — Crudă-i
Pentru copii corvada — ea usucă
Gingașul trup, și sângele i-l suge
Mereu și fără milă!

Lâng'o mașină, ce mugia turbată,
Căzû 'ntr'o zi, micuțul — leșinase.
Indată două brațe-l ridicară
Așa de slab și palid!

Mașina își urmă cu nepăsare
Ingrozitoru-i urlet, ca un monstru:
Tremurător se auzia în umbră
Suspinul unei mame.

* * *

În fundul sălii — un pat alb. Acolo
Stă palid'o figur' așa de blândă!...
Copilul nebunatic al uzinei
Se stinge, sărăcuțul.

Se stinge de ftizie. I-se rupe
De tuse pieptul. Trupul lui i-o umbră.
Crescû în închisoarea unei fabrici,
Ca 'ntr'un spital să moară.

Aduceți soare, dați un pic de soare
Acestui biet copil trăit în umbră,
Ce n'a gustat o clipă de plăcere
 In scurta lui viață !

Vrea libertate : scumpa, sănătoasa,
Nebuna libertate a pădurii,
Acest copil ce n'a știut pe lume
 Nici joc, nici sărbătoare.

Dați aer, aer dați-i să respire...
Acești plămâni uscați și slabi cer aer,
Cine-i răpi lumina, câmpul verde,
 Comorile de visuri,

Copacii înfloriți, și veselia,
Și sfântul farmec al copilăriei ?
Cine-a ucis în acest prunc pe omul
 Chemat la marea luptă ?

Tăcere... Moartea-și poartă prin oda
Fioru-i rece. In pătcean, slăbite,
Zac membrele subțiri, în neclintire.
Tăcere. Ce trudit e!...

Tresare, geme. — Poate că visează
Ingrozitorul-huet al mașinei,
Și roțile năprasnice, și sborul
Cúrelelor imense ;

Și — speriate — oasele-i pe moarte,
Iși amintesc robia strămoșească...
Copile, nu te teme. Ți-e sfârșită
Durerea. Dormi în pace.

NU TE MAI ÎNTOARCE...

Nu, nu te mai întoarce. E zadarnic!...
S'a stâns adânce, sfânta mea iubire.
Prea mult mă chinuîă. Ş'am biruit-o,
Am mutilat-o toată,

Cu dinţii şi cu unghiile-am rupt-o,
Am omorît-o, uite! Acum tace.
În fine tace. Şi sângele în vine
Mai potolit îmi bate.

Și noaptea pot dormi. Nu mă mai vaet
Chemându-te, pierdută. A, ce bine-i!
In liniștea aceasta nesfârșită
Mi-i inima 'mpăcată ;

Și țese, țese 'n firele uitării
Odihna-mi scumpă. — Nu te mai întoarce —
Să te urăsc voi, cum știui odată
Să te iubesc, nebună :

Să te urăsc pentru-ai mei ani în floare
Ce ți-i jertfii în chinul așteptării ;
Sărmană tinereță fără parte,
In umbră istovită !...

A... dar în ură suferi : plângi în ură...
Și eu... l-aș avea veșnic înainte,
Urându-l veșnic. — Nu mai am putere
De luptă, nici de lacrimi ;

Vreau liniște — tăcere-adâncă. Faceți
Să tac 'acolo 'n fund sinistrul gemăt, —
E cineva acolo 'n fund, un dușman,
Un bolnav ce se vaită :

E cineva strivit de-o greutate,
De-un chin de care nu poate să scape.
E-un suflet ce se zbate, cere sprijin,
Și nu vreă să se stingă !

MUNCITORUL

În nrma mea se deșteptă orașul. —
În ceața dimineții
Orașul, ce hrănește și lucrează,
Își începeă iar munca-i uriașă.

Eră un svon de glăsuri ne 'nțelese,
Un vălmășag, ș'un huet
De uși deschise, șuere de trenuri,
Și urlete de roți învârtitoare.

Erà nebuna, zgomotoasa goană
A forțelor umane
Spre munca ce dă pâine și scăpare
Și naltă 'n vânt nenumărate steaguri.

Lumină erà 'n toate, sub fiorul
Serbării dimineții
Părea că iau și lucrurile aripi;
Râdea pe toate fețele speranța

Când l-am văzut. — Erà puternic, chipu-i
De gânduri palid, nobil,
Se ridică frumos c'un aer mândru,
Pe-un gât de bronz neștiutor de lanțuri.

Grumaji de taur, umeri de sălbatec,
Privire îndrăzneată:
Ce bogăție de viață 'n pieptu-i,
Ce flacări de curaj și de iubire!

Ca un biruitor, cu pasul falnic
Înaintă 'n lumină.
Și inima 'mi spune: o fi Trimisul...
Poate că el, în strigătul mulțimii,

Atlet strălucitor, ca 'ntr'o arenă,
Va 'ngenuchiă pe monștrii
Ce țin poporul rob și 'n întuneric —
De viții și de anemie putred !...

O dulce-i, dulce-i să te știi iubită
De el, să-l aștepți seara
Lângă mesija 'ntinsă, cu duioasa,
Cu sfânta grij'a dragostei ce-așteaptă.

Pe largu-i piept sfioasă să-ți pleci fruntea
La calda sărutare
A celui care luptă și muncește,
Să-l ferești, ș'un prunc să-i dai — odraslă :

Și-acest lăstar iubit, depozitarul
Virtuților paterne,
Să fie cuibul dulcilor speranțe
Senina bucurie-a bătrâneții ;

Și să visezi prin el continuată
În veacuri viitoare
Robusta ras'a celor mulți și harnici,
De pace și dreptate însetată,

Curata ras'a robilor de astăzi,
Ce veselă va strânge
Recolta libertății din durerea,
Din sângele strămoșilor rodită ;

PROLETAR

Inalt, vânjos, brun cu cămașa ruptă,
Cu umeri lași, puternici,
De lucrător fierar sau de soldat,
Incet deschise ușa cu sfială, —
Eră un proletar.

«Cer să muncesc, sânt sănătos, sânt vrednic,
Și duc la osteneală,
Am două mâini de fier. Viu de departe,
Și's două luni de când la ori-ce ușa
Bat și mă rog zadarnic».

Cine-i răspunse — nu-mi aduc aminte.
A fost un *nu* scurt, rece,
Ca de un junghiu se întunecă la față,
Și glasul-i stins de-abia putu să 'ngâne,
Parcă 'necat de lacrimi:

«Te rog, pe tot ce ai mai sfânt pe lume,
Nu mă lăsa să plec,
E 'ngrozitor să ți se 'nchidă ușa
Când ești flămând. Te rog în scumpul nume,
Al celor duși din lume.

Indură-te. De crezi în Cel de sus,
Nu mă lăsa să plec.
Și eu am dreptul să muncesc. Cer muncă.
E un păcat să lași pe-un om pierzării,
Când crezi în Cel de sus!»

Cine-i răspunse — nu-mi aduc aminte,
A fost un *nu* încet spus.
Se clătină o clipă pe picioare.
Apoi plecă, tăcut, cătând în jos,
De-abia pășind, în silă.

Induișată-l urmării cu ochii.

Se depărtă sărmanul

Cu pași înceși, în calea-i aspră, tristă,
Flămând, pierdut, sub raza nfierbântată

A soarelui de luniu.

El dispăru, — dar ca prin vis urmându-l,

Văzui cum pribegește,

Pierdută forță — braț desprețuit;

Și înainte, înainte, palid,

Pribeag rob al durerii.

Prin sate, prin orașe, pe la fabrici.

Cerșindu-și loc de muncă,

Purtându-și forța, foamea pretutindeni,

Pururi gonit, — apoi căzând de trudă,

Invins, chemându-și moartea!

Plângând! îmi îngropai în palme fața,

Și 'ncet șoptind: *iertare!*

Simții a veacurilor rătăcire,

Și remușcarea lumii și rușinea

Greu apăsându-mi pieptul.

LA ȚARĂ

Dă-mi un țăpoi, o sapă, ori o greblă :
Eu nu mă sperii de zăduful verii.
Sub sărutarea soarelui fierbinte
Voiu să muncesc la țară.

Așa, cu mânecile suflecate,
Cu gâtul gol, cu fusta prinsă 'n bete,
A câmpului smerită și grea trudă
O 'ntâmpin fără grijă.

Aici aş vrea pe palidele doamne,
Cu zâmbet ostenit, cu mâini de ceară
Sărmane frunze vintului lăsate,
Flori răsărite 'n umbră ;

Pe bolnavii de visuri și de streche
Pe trântorii netrebnici, gură-cască,
Puhavi de somn, slăbiți de trândăvie,
Fantome 'njobenate.

Jos diamantele ! Pe foc corsetul,
In care pieptul stă ca floarea 'n seră !
Să cerem soare, aer, sănătate :
La țară !... Hai la țară !...

Ce față de viață e în glicia
Pe care sapa o răstoarnă neagră :
Semiți, insecte, cuiburi de iubire !...
Ca 'ntr'o eternă goană.

Curg sucurile 'nvietoare, supte
C'o sete veșnică, de rădăcină,
De trunchiuri și de frunze 'naripate —
Pământul brun li-i doică.

Comori sânt de verdeață, și de hrană,
De buna hran'a spicului de aur
Copt în tăcere și cu 'mbelșugare
La soarele lui Iuliu:

Flori-roșii, vesele 'ntre spice,
Respiră larg și rād triumfătoare;
Păringu-și toarce din pământul umed
Tulpini subțiri și 'nalte.

Din iazuri își scot capul nuferi galbeni;
De flori pășunile's împestrițate,
Și aerul te-adoarme de mirosul
Fâneților cosite:

Un suflet bate 'n orice fir de iarbă,
In tot atomul din văzduh i-un suflet
Și toate, c'o superbă voluptate,
Se 'mbrățișează 'n soare.

La țară! Hai la țară! Să străpungem
Mănoasa coaps'a mamei din vechime,
Să-i smulgem bogăția ei de fructe
Comoara ei de spice:

Noi vrem cununi de trandafiri, vrem pâine
Și vinuri dulci cu zâmbet cald și galben!
Nedreapta bogăție să se verse
In valuri largi pe lume;

Și zâmbetu-i să fie pretutindeni:
In mucedul bordeiu ca și 'n palate:
Că noi sântem cu toții fii naturii,
Si muncitori cu toții.

Aici, sub cer, în soare! Înainte,
Cu săpi, cu furci, cu greble, cu topoare,
Noi preoții puterii ș'ai naturii,
Noi, cei frumoși și vrednici!

Ah, cum se umflă pieptul și răsuflă,
Și'n vine clocotește-un sânge proaspăt!
Un fluviu nou de gânduri luminoase
În creier se revărsă.

Nu mai e jale, nici urit, nici grijă,
Nu mai e lipsă, nu mai sânt războaie
Totu-i mișcare, dragoste, speranță
La țară! Hai la țară!

FLOAREA GÂNDULUI

Din potiru 'n care tainic își deschide
Ca de aur prăfuite-a ei petale,
O gingașă micșunică în tăcere
Mă fixează c'o privire gânditoare.

Am văzut eu altă dată doi ochi galeș
Visători cătând la mine, ca și dânsa :
Acei ochi pentru vecie s'au închis.
O iubire cu lumina lor s'a stins.

De-i adevărat că morții re'nviază
In tulpinile copacilor, în seva
Firilor subțiri de iarbă, în potirul
Parfumat al florilor strălucitoare.

Micșunică ce mă farmeci cu privirea
Gânditoare și duioasă ce-o cunosc,
In tulpina ta trăește visătorul
Ce 'ntr'o vreme depărtată m'a iubit.

DUREREA

Ast'noapte-mi apărù la căpătăiu
O zgripturoaică slută,
Cu ochiul crunt, și c'un pumnal la șoldu-i,
Se aplecă asupra-mi. Imi fu groază.
Șopti : «Eu sânt Durerea.

«De azi voiu fi, copilă sfiicioasă,
De-apururi lângă tine,
Și pas cu pas, ca umbra, pân' la moarte,
Te voiu urmà ori unde te vei duce».
— O, fugi, — i-am zis, mi-e frică!

Rămase nemișcată lângă mine
Și zise : «Scris e 'n ceruri.
Tu ești o floare fragedă ursită
Zăpezii, vântului, restriții :
E scris, e scris în ceruri !»

Sării strigând : «Eu sânt speranța,
Sânt floarea tinereții,
Voiu farmecul iubirii, voiu divinul
Fior al geniului ș'al luminii.
Fugi, cobe uricioasă !»

Ea zise : «Celor ce creează 'n chinuri
Le stă în cale slava.
Numai Durerea dă aripi gândirii.
Izbândă n'au de cât cei cari luptă».
Atunci i-am zis : «Rămâi !»

DUPĂ UN AN

Când, noaptea, stau și cuget,
Și văd cât de departe ești de mine,
Și 'mi-înfioară inima
Cumplitul gând că te iubesc zădarnic
Și că iubirea asta mă va pierde ;

Când, tremurând de groază,
Imi zic că poate nici t'ei mai întoarce,
Că toate-or să se spulbere,
Că te-am iubit, ca'n veci să plâng uitată,
Atuncia mă cuprinde-așa o milă

De mine, și de tine :
Aș vrea atunci să fiu din 'nou copilă,
Să mai îngân cucernică
Naiva și curata rugăciune
Ce mă 'nvăță în taină biata mamă.

Și 'n pat ingenunchiată,
Impreunându-mi mâinile cu frică,
In luptă cu 'ntunericul,
Nălțându-mi ochii înecați în lacrimi,
Strig : «Tatăl nostru care ești în ceruri!»..

CANTEC DE PRIMĂVARA

Iubire! Sfântă, veșnică iubire!
Te simt vibrând în razele de soare,
In ne'nfrânata vântului suflare,
In dulcea respiraie parfumată
A primei micșunele!

Tu fluid de viață cald și spornic,
Tresari în firișoarele de iarbă,
Cânți cu privighitoarea; inger darnic,
Sbori printre miile de lumi, și umpli
De raze universul.

Iubire ! Sfântă, veșnică iubire !
Tu 'mprăștii pretutindeni primăvara,
Parfum dai rozei, vântului dai aripi.
De sărutări și farmec umpli lumea...
Și 'n pieptul meu ești moartă !

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>
Cuvântul	5
Sfântă muncă	8
+ Sămănătorul	9
Vifor	11
Iulia Hașdeu	14
+ Tu ești poet...	16
Treci zi, treci noapte...	18
+ În mănăstire	20
Ce te uiți cu ochii galeși?.. . . .	27
Pe albumul D-nei...	31
Din trecut	33
Unui dușman	36
A mele visuri...	38
+ Homo homini lupus	40
Întrebă-te	43
Hristos a înviat	45
+ 1907	49
Cugetări	58
+ Din prag...	63
Prima lecție	67
Inter arma...	71
+ Lui Eminescu	73

+ La icoană	77
Pilde vechi...	81
Par basme...	84
Vanitas	86
Dela fereastră	87
Ce dor	94
Ce fericiți am fi 'mpreună !	100
În fericire	105
În fericire	109
În fericire	111
Vechilor Ateneiști	113
Pe albumul D-rei...	118
Tot alte vremi...!	120
Pocăința	123
Melancolie	129
Delendum...	131
Nu cătă...	136
În pădure	140
Nunquam ridenti	142
Icoane șterse	145
Iubire	147
Cum curge vremea...	166
+ Dormi în pace	169
În întuneric	173
Dreptate	176
Eternul cântec	178
+ Unde ni sunt visătorii ?.. . . .	180
Nu-i de-ajuns	185
În Iuliu	189
Iertare	191
Partea cea mai bună	196
Linște	198
Mamei	204
Sonet	208
Sonet	210

	Pag.
Sonnet	212
Sonnet	214
Sonnet	216
+ Sonnet	218
Sonnet	220
Sonnet	222
Sonnet	224
Sonnet	226
+ Sonnet	228
Sonnet	230
La vatra rece	232
Traduceri din Ada Negri	237
«Și cei din urmă ca și cei dintâi»	239
In noapte	242
Ție, mamă...	244
Ceas de liniște	247
Fără ritmu	249
Mutare silită	252
Logodnica	255
Copil	257
Nu te mai întoarce...	263
Muncitorul	266
Proletar	270
La țară	273
Floarea gândului	278
Durerea	280
După un an	282
Cântec de primăvară	284

VERIFICAT
1937

BIBLIOTECA
Centrală Universitară
București

— 288 —

VERIFICAT
2017

VERIFICAT
2007